

dağın

FİKİR VE SANAT DERGİSİ

Fotoğraf KABASAKAL

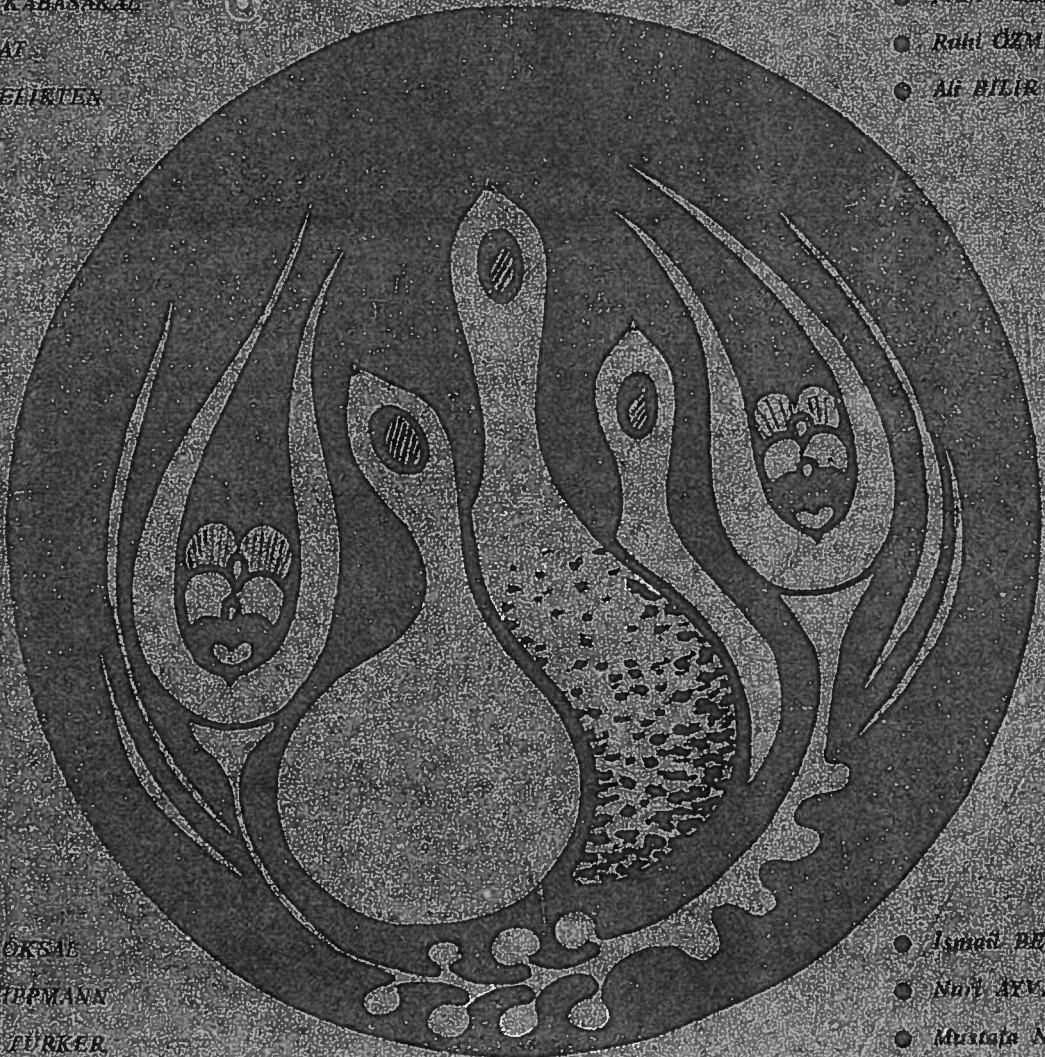
Şiir ÖNAT

Kıyafet ÇELİKTEPE

● Prof. VELİDEDEOĞLU

● Rıfat ÖZMEN

● Ali BİLİR

/68

Şiir KÖKSAL

Walter EPPMANN

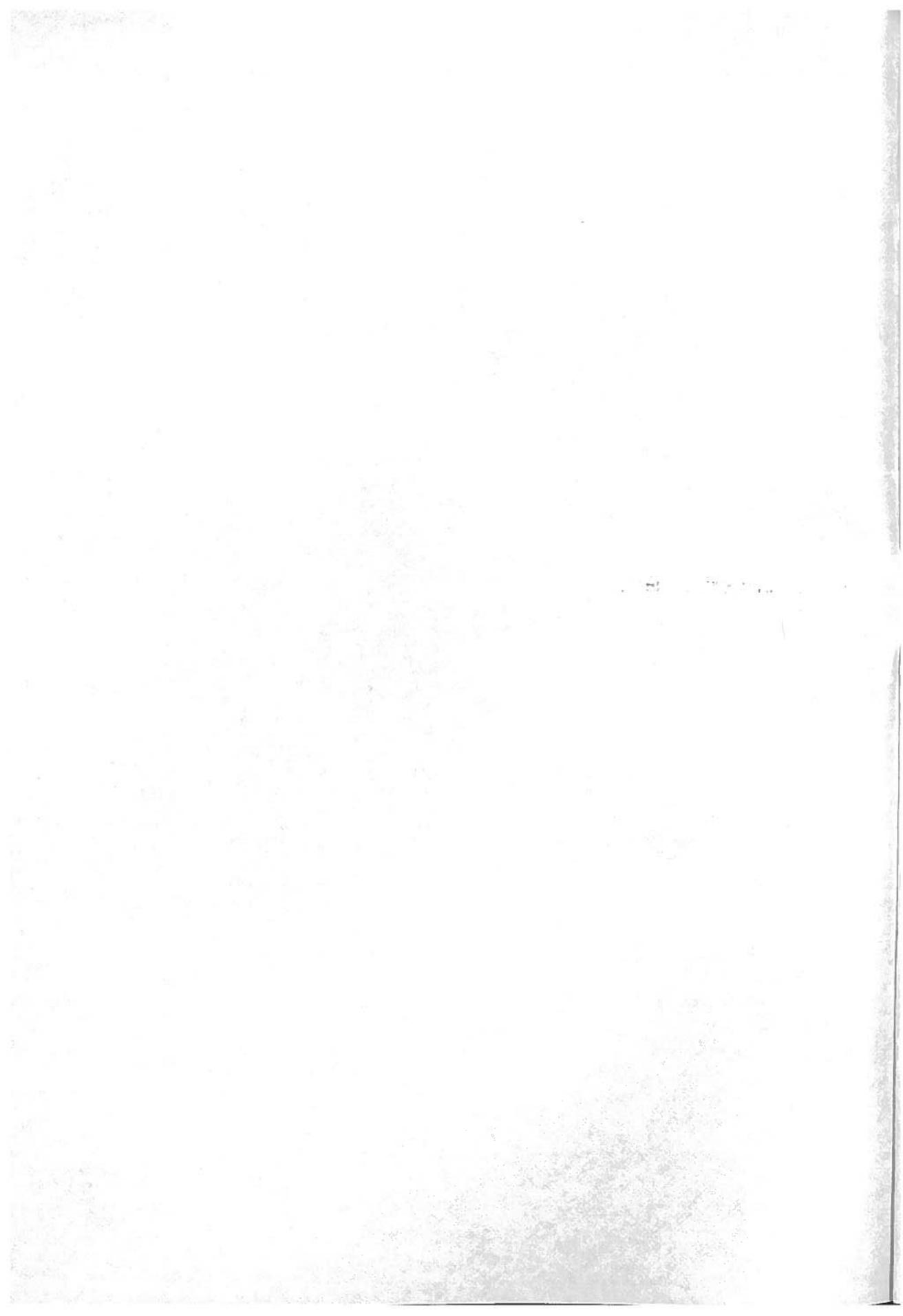
Nezami TÜRKER

Yazı: Bülent BAKLER

● İsmail BEYDEMİR

● Nuri AYVALI

● Mustafa NIKSARLI

AĞIN

FİKİR ve SAN'AT DERGİSİ

Dergimiz ve bazı AĞIN'lılar

HÜSEYİN KABASAKAL

Sahibi:

Ağın Kültür Derneği adına
Dr. Vâkîf ÖZKUL

Bu sayıda yazı işleri müdürü
Hüseyin KABASAKAL

İdare yeri ve haberleşme
adres:

İç Cebeci Özsoy sokağı No.
3/4 ANKARA

Yazı Kurulu:

Nuri ONAT, Nihat ASYALI
Mehmet ERGÖNÜL

Kapak deseni:

Aysel SERİN

Gönderilen yazılar

"Yazı Kurulu"nın
incelemesinden geçer.

Gönderilen yazılar, yayınlan-
sın veya yayınlanmasın, geri
verilmeyeceği gibi telif ücreti
de ödenmez.

Dergimiz ayda bir çıkar.

Dizgi ve Baskı:

TÖYKO matbaası — ANKARA

YIL : 2

SAYI: 21

EYLÜL — 1968

FİATİ 200 Krş.

YILLIĞI : 24 TL.

GEZDİĞİM, gördüğüm Anadolu kasabalarında, uzun yıllar önce yayın hayatına girmiş, bölgesel dergiler görür ve düşünürdüm.

Bu, küçük beldeler, bir dergiyi nasıl çıkarabilir, kimler yazar, finansmanını kimler sağlar, sürümünü nasıl okur, kimler okur ve bunun gibi bir sürü soruya cevap arardım. Onları okudukça içim garip bir kışkırtılıkla, bir utanma duygusuyla burkulurdu. Daima aydın kişi ölçeğinin üstünlüğü ile onurlandığımız AĞIN ile bu kasabalar arasında nitelik değerlendirmesi hesaplarına girer, zavıfta olsa bir mazeret tesellisi yakalayamazdım. Biz daha nitelikli, daha özlü, daha güzel dergiler çıkarabiliriz. O halde, bizi bağlayan ne idi

Bu tatlı hayali, yıllarca yaşattım. Ve bir gün bu hayalin gerçek olduğu güne kavuştuk. İlk sayısından itibaren güzel, üstün gittikçe daha güzelleşen, olgunlaşan, giirleşen bir dergimiz vardı artık.

AĞIN dergisini çıkarmaya girişen kıymetli gençleri, daima minnet, şükran; cesaretlerini takdir duygularıyla anar ve selamlarım. Onlar Ağın fikir tarihinde yön veren ilk kültür öncülerimiz olarak unutulmayacaklardır.

AĞIN dergisinin çıkmasıyla bir acılık silinirken, kavuşulan sevinçe bazı yönlerden gölgeler düşmeye başladı. Umulmayan, beklenmeyen bazı sesler duyuyorum. Bazı hemşehrilerimizde garip reaksiyonlar doğmuştu. Bu tutumları, maddelerde sıralayarak düşüncelerimizi açıklayacağız.

1. Maddî ve manevî varlıkları bakımından hiç bir eksikleri olmadığı halde dergiye itibar etmeyen, abone olmayanlar.

2. Önce abone olupta sonunda sudan sebepler ileri sürerek abonelikten çıkanlar.

3. Eli kalem tuttuğu halde dergiye yazı göndermeyenler.

4. Abone olmadığı, okumadığı, yazmadığı, ilgilenmediği yetişmiş gibi, yerme, yıkma çabası gösterenler.

Şimdi maddeleri inceleyelim :

1. Okuma, medenî insanın en belirli ihtiyacıdır. Yeme, içme, nefes alma ve bunun gibi. Okumayan insanın, tahsili, kültürlü, yeri ne olursa olsun ışığı tükenmiş mumdaki farkı yoktur. Dimağ çalışmalarının verimini okuma faaliyetleriyle düz orantılıdır. Hangi meslek ve sanatta olurlarsa olsunlar Ağın'ın okuma tutkusunu bırakmamalarını gönülden istiyoruz. Öncelikle, okuduklarının başında AĞIN dergisinin bulunması gerekir. Zira bu baba topraklarına özlemlerinin, yurtlarına bağlılıklarının, Ağın kalkınmasına verecekleri çabalarının ölçüsü olacaktır. Yoksa "Ağın severim" sözü, havada asılı kuru bir gazel yaprağı gibi faydasız kalır.

2. İlk yıl abone bedeli 12 lira idi. Dergi ilk deneme çağını yaşıyordu. Sayfası az, çaptı küçüktü. Henüz tanınmıyordu. Mali yönden kendi yağı ile kavruluyordu. Yaşantı ve süreliğini, abone sayısının ve bilhassa hemşehri ilgisinin artması sağlayacaktı. (Devamı sayfa 27'de)

Gördüğüm Gibi

Nuri ONAT

— Durakta insanlar vardı, kimisi kızgın, kimisi işi oluruna bırakmış. Kimisi dertli, kimisi vurdumduymaz. Durakta insanlar vardı; kimisi ciddi, kimisi sırtkan, kimisi , kimisi.....

— Kıyak bir kız geçti yanımızdan; mini eteğini savurarak, göğüslerini hoplatarak. Herkesin gözü kaydı ondan yana, kaçamaklı kaçamaklı. Bir delikanlı hemen ıslık çalmaya başladı. Kıyak kız köseyi döndü; delikanlının ıslığı, şişen avurtlarında söndü. Şimdi, kendince içli içli sazlıdanyordu.

Bir bay kırçıl bıyıklarını oynattı, bayanlar gamzeleriyle güldüler delikanlıya.

— 7-8 yaşlarındaki bir kız, küçücük ellerini açmış, "Abi beş kuruş ver de ekmek alam.. Abla, beş kuruş ver, nolur..." diye yalvarıyordu. Yalvarışlarındaki beceriksizlikten, henüz ustalasamış olduğu anlaşıyordu. Ne olur, ne olmaz düşüncesiyle sabah servisine sürülmüştü.

— Bir bayan, direksiyona abanmış bekliyordu. Gözleri uykulu, saçları özensiz, tuvaleti yerindeydi. Gözünün kuyruğu ile yöresini dikizliyordu yiyecek gibi, içecek gibi... Belli ki geceye doymamıştı, kanıksamamıştı...

— Tıklıdık minibüs kucak kucağa; içtenlikle, hoşgörüyle. Ne bir yakınma, ne bir savruluk. Asfaltta delice kayıyoruz. insanlar akıyor karşılıklı, taşıtlar akıyor sol gibi. Herkes, günlük işine kavuşma çabasında....

— Bir köy delikanlısı, köşeye çekil-

miş bıyıklarına düzen veriyordu. Sol avucunun içinde bir ayna vardı; onu sıkı tutuyordu. Yöresiyle hiç ilgilenmiyordu; kendisine ancak bıyıkları düzeldikten sonra bakıyabilirmiş gibi...

— Bir köylü, dört ayakğını boynundan aşırıldığı kuzuyu satmak istiyordu. Doluşuyordu ötede beride boşa baka baka. Kuzunun ayaklarını sıkı sıkıya kavramıştı. Öyle ya, yerde gezen kuzu kaçabilirdi; kaçınca da bebelerin rızkı kül küsür olabildi.

— Başı örtülü bayan, kocasının koluna girmişti. Adımlarını onun adımlarına uydurmaya çalışıyordu. Küçük, donuk yüzünde, yaşından çok çökmüşlüğü derin izleri vardı. Kocasını ise büsbütün bitikti.

Ayaklarını zorla sürüyerek yürüyordu adam. Yüzünde, felçli yaşamaktansa, ağırlığını başkalarına yüklemektense ölmü isteyenlerin acılı anlamı vardı.

Bu koridorları çoktandır tepiyorlardı. Adamın soylu bir tutumu vardı. Yöresini kendisine acındırma zavallılığına düşmüyordu. Kendilerine hep iyi günlerin geleceğinden söz ediliyordu. Oysa, aylardır süren bu tedaviden olumlu bir sonuç alamıyorlardı.

Kadının gözlerinde bıkmışlığın, usanmışlığın belirtileri yoktu. Ama, belli olmaz ki... Yarınlar nelere gebe değildir ki..

— Bir erkek taburcu edilmmişti. Yüzü kızarıp bozarıyordu. Sanki, hastaneden çıkmakla yeni bir dünyaya kavuşmuştu. Sanki, ciğerleri başka biçim çalışıyordu. Ayakları yerden kesilir gibiydi, kaçır gibi bir hali vardı.

— Bir bıçkın, kapının cilâlı yüzünde güzel hemşireyi dikizliyordu. Sık sık kravatıyla oynuyor, seyrek saçlarını düzeltiyordu. Yanındaki hastayı çoktan unutmuştu.

Hemşire işin farkında bile değildi. O kendi gücünce, kendi anlayışınca dertlileri umutlandırmaya çalışıyordu.

— 4-5 yaşlarında bir çocuk, cıvı cıvı konuşuyordu, durmadan konuşuyordu. Annesiyle babası da, sevecenlikle (şefkat) onu dinliyorlardı. Ne güzel bir tablo idi bu.. Kendilerinden kopup gelen, gene kendilerinin içlerine doluyordu yudum yudum...

Biraz sonra çocuğun adı okundu. Kocaman çocuk kucakta gidiyordu ve boşlukta iki küçük bacak sallanıyordu cansız cansız.

— O gece ölen bir adam kadavra odasına götürülüyordu. Götürenlerin yüzlerinde hiç de acıma duyguları sezilmiyordu. Usta bir alışkanlıkla, çabuk çabuk, kaygısız kaygısız taşıyorlardı ölüyü. Kim bilir o gecenin kaçınıcı göçeniydi.

— Kadının olduğu gibi erkeğin de kahpesi vardır. Böyle birisi, sağ kolunu yanındaki kadının omuzuna atmıştı. Kadın fıkırdıyordu, erkek kasılıyordu. Çok kaygısız ve umursamaz halleri vardı. Sanki, burası Ankara'nın işlek bir caddesi değildi. Sanki, arkalarından yürüyenler, önden gidenler insan değil de anlamsız, bilinçsiz yaratıklardı.

— Göbekliler, çöp bacaklılar; ciddi-ler, sırtkanlar; düşünceliler, dünyayı bir pula satanlar; umutlular, umutsuzlar; hızlı yürüyenler, ayakları arkaya arkaya gidenler; mutlular, mutsuzlar; içtenler, ikiyüzlüler harıl harıl büyük yapılara doluyuyorlardı.

— İki kızla iki delikanlı, hem konuşuyor, gülüşüyorlardı, hem de dondurmalarını yalıyorlardı. Kimseye yerinmiyorlardı, kimseyi kınamıyorlardı. Tüm özgürdüler.

Başkent'te sabahtı, herkes işine gidiyordu.

SEVMEK

Sevmek öyle değil
ağlamak değil geceler boyu
değil
şiirler yazmak sayfalarca
cepleri yoksulun gözyaşlarıyla dolu
caka satmak değil
masa başında
rimelleri bozulur diye
ağlamasını unutan anne
ve dadısının dizlerinde uyuyan yavru
öyle değil sevmek
sevmek
öylesine kutsal
ve büyük
örneğin;
çapa sallayabilmek
kırkbeş derece sıcakta
ahınteriyle sulayabilmek
toprağı
her akşam dönüşü
nasırlı ellerle
saçlarını okşayabilmek yavuklunun
koklamak
dağ çiçeklerinin kokusunu duymak
saçlarında
tertemiz yaşıntının
tertemiz düşlerini görmek geceleri
ve sevmek
otobüs tekerlerine
takoz yapabilmek vücudunu
yaşamak için ölebilmek
öyle büyük ve kutsal
ölebilmek seve seve
avuçlarında dipdiri
insancıl tutkularla...

GÜVEN ÇELİKTEN

Çağdaş ulusçuluk anlayışı üstüne bir deneme (*)

Bülent KÖKSAL

ULUSÇULUK

Ulus, dayanışma duygusunun bir araya getirdiği coğrafi bir gruptur. Dayanışma duygusu bir ulusun doğması için gerek ve yeter koşuldur. Bu duygu din, dil, duygu, kültür birliğinden, ortak bir tehlikeden, aynı amaca hizmet etmekten ya da başka nedenlerden doğabilir. Ulusu, sınıf kavramından ayıran, önce, coğrafi bütünlüktür.

Ulusculuğu tanımlamak ise bana imkânsız görünüyor. Ulusçuların ilk amacı coğrafi bir bütünlük gösteren grupların isterlerse bağımsız bir devlet olmalarını sağlamaktır. Bağımsızlığını kazanmış ülkelerde ulusçuluk, ülke kuvvetli ise emperyalizme, ülke zayıf ise iktisadî kalkınmaya hizmet etmiştir. İşte bu nedenledir ki Duverger, zamanımızda geri ülkelerde ulusçuluğun sosyalist özellikleri gösterdiğini ve hiç olmazsa sömürmeye karşı durduğu gözleminde bulunmuştur.

İNGİLTERE

Ulusçuluk İngilterede doğmuştur. Dış dünya ile temas halinde olan bu denizci

ulus, çağına göre, süratle liberal fikirlere yönelmıştır. Ticaret, fikirlerin gelişmesini sağlamış ve İngilizler teokratik devlet anlayışından çağdaş ulus kavramına varmışlardır.

İngiltere dış ticaret yolu ile süratle zengin olmuştur. I. Elisabeth devrinde imparatorluk süratle büyümüş; Disraeli, Hindistanı koloni haline getirmiştir. Cromwell'den sonra İngiliz denizcileri İspanyol armadasını denizlerden kazımanın şerefini duymuşlardır. Nihayet IV. Henry bir evlenme meselesi yüzünden kiliseyi Papalıktan ayırmıştır. Böylece ulusal bir kilise doğmuş ve insanlara özgür düşünme olanağı hazırlamıştır.

Waterloo'da Napolyon'u yendikten sonra, herhangi bir İngiliz ırkının üstünlüğüne inanmış halde idi. İngilizler rahatlıkla en zeki ve en kabiliyetli ırk olduklarını söylüyorlardı. Özellikle "insanları idare etme kabiliyetinin" yalnız kendilerine vergi olduğu kanısındaydılar.

İngilizlerin kendilerine olan güveni 19. Yüzyılın ikinci yarısında sarsıldı. Bu devirde Almanya ve Amerikanın süratle kalkındığını ve İngiltereye rakip olduğunu görüyoruz.

İngiliz ulusçuluğu 1789 Fransız Devrimine kadar bireyci, serbestlik taraftarı, parlâmenter demokrasinin savunucusu olarak kalmıştır. İngiliz ulusçuluğu bu kişiliğini izlediği iktisadî politikadan almıştır. İngiltere ilk sanayileşen ülkedir. Bu nedenle süratle dış ticareti gelişmiştir. Bu vakıa İngiliz iktisatçılarını "bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler" ilkesini savunmaya götürmüştür. Serbest dış ticaret zengin ülkelerin yararına. Ticaret hadleri (mal fiyatları) daima ziraî maddelerin aleyhine gelişen serbest rekabet de daima kuvvet ve tecrübeli olanların yararına sonuçlanır.

İktisattaki bırakınız yapsınlar ilkesi siyasî düzeyde bireycilik ve liberalizm

(*) Bu yazıda ulusçuluk, kullanılagelmekte olan milliyetçilik terimi yerine kullanılmıştır.

şeklinde görülmüştür. Bu şekli ile geri ülkelerle giren liberalizm arkasından serbest ticaret ve serbest rekabet uygulamasını sürükleyebildiği oranda İngiliz emperyalizmine hizmet etmiştir. Ve İngilizler kendileri için faydalı olan bu sistemin herkes için de fayda olduğunu iddia etmişlerdir. Öyle ki İngilizler Alman tutuculuğuna akıl erdirememişler ve Amerika'nın koruyucu dış ticaret politikasını hazmedememişlerdir. İngiltere 1789'dan sonra süratle sola doğru kayan Avrupa karşısında tutuculaşmış, her türlü devrimin karşısında olmuştur.

Günümüzün İngiliz milliyetçiliği tarihsel gelişmeyi durdurmaya çalışan kuvvetlerden biridir.

FRANSA

1789'dan önce Fransa teokratik, tutucu bir toplumdur. 1789 devrimini yapanlar halk değildir, burjuvazi idi.

Burjuva (sanayici ve tüccar) önceleri tutucu sınıfları rahatlıkla yenmiştir. Ancak Avrupa'nın diğer tutucu devletleri Fransız burjuvazisine karşı çıkınca halka inmek zorunda kalmıştır. Bu şekilde Fransada ulusçuluk, devrimi savunma çabası ile başlamıştır.

18. Yüzyıl Fransası romantizmin beşiği idi. Descartes'in akılcı yolu terk edilmişti. Rousseau'nun "Allah vardır çünkü öyle hissediyorum" diyen, nedene değil imana ağırlık veren mantığı felsefeye hakim olmuştur. Devrim de aynı duygu coşkunluğu ile alınmıştır. Aynı şekilde us dışı (irrasyonel) ve romantik bir düşünüş tarzı olan ulusçuluk süratle devrime sahip çıkmıştır. En koyu ulusçular en koyu liberaller olmuşlardır. Bu nedenle Napolyon da liberal fikirlerin savunucusu rolünü takınmıştır. Bununla beraber Fransız ulusçuluğu bu liberal yönünü kaybetmemiştir. Zamanında komünizmi dahi savunmuş ve ulusçu sosyalizm kavramını yaratmıştır.

İTALYA

İtalyan ulusçuluğu Napolyon savaşları ile İtalyan birliğini kurmak ideali peşinde yaratılmıştır. İtalyan ulusçuluğunun babası Guiseppe Mazzini'dir. Mazzini'nin felsefesi şu şekilde özetlenebilir: "İnsanlık bilinmeyenin peşinde koşan büyük bir ordudur. Halklar bu ordunun birlikleridir ve her birinin yapacağı özel görevi vardır. Allah her birliğin kaderini ezelde yazmıştır. Onlara özel görevler vermiştir. Böylece uluslar karakterlerini kazanmışlardır." Mazzini Allahın her millete ne görev verdiğini de saptamıştır. İngilizlerin görevi sanayicilik ve sömürge kurmaktır. Rusların görevi Asyayı medenileştirmektir. Polonyalıların görevi İslâm ırkına önderlik etmektir. Almanlar teorik düşünmek, Fransızlar düşünüleni uygulamak için yaratılmışlardır. İtalyanların görevi ise, Roma İmparatorluğu örneğindeki gibi, düşünce ve aksiyonu birleştirmek, insanlık aleminde ahengi sağlamaktır. Mazzini "İtalyanın kaderi dünyanın kaderidir" diyor. Ona göre "İtalya Allah tarafından Avrupada manevî birliğin sağlanması için yaratılmış kutsal bir topraktır. Avrupa birliği İtalyanın önderliğinde bütün insanlığa yayılacaktır."

Mazzini bir ulusu "kendi kendine yaşayan bir bütün" olarak düşünüyor. Ulus Allah tarafından ezelden yaratılmıştır. Mazzini, insanları birer birey olarak ele alan felsefelerden ve insanları iktisadî menfaatlere göre sınıflandıran Marksizmden nefret etmiştir. Mazzini insanlığı biyolojik, coğrafi ve bazı duygusal, kültürel ilişkilere göre sınıflandırmaya çalışmıştır. Ona göre tarihin akışında iktisadî faktörlerin değil, dini faktörlerin etkisi olmuştur. Mazzini faydacı dünya görüşünden de nefret etmiştir. "İnsanlar mutlulukları için yaşamazlar; görevleri için yaşarlar." "Biz bireylerin hayatlarına yapacağımız etkiyi düşünmeden, ortak bir çabayla Allahın kanunlarını bulmaya çalışmalıyız. Sonra herkes kendi için bu kanunları uygulamakla sorumlu kılınmalıdır. Bireyler ve hattâ bütün toplum kutsal kanunlara

uymak zorundadır. Çoğunluğun verdiği karar, şayet ahlâkî ölçülere uymuyorsa, hükümsüzdür. Halkın isteği ahlâkî ölçülere uyduğu oranda kutsaldır. Aksi halde kapris kadar değersizdir." Fakat ne yazık ki Mazzini Allahın kim olduğunu ve Allahın kanunlarının nasıl bulunacağını söylemeyi unutmıştır. Ve bu kutsal görevi Mussolini yüklenmiştir.

ALMANYA

Alman ulusçuluğunun doğuşuna Napolyon sebep olmuştur. Alman ulusçuluğu, Avrupayı Fransa'nın bozguncu fikirlerinin etkisinden kurtarmak ideali peşinde koşmuştur. Böylece Alman ulusçuluğu tutucu kalmaya mahkûm olmuştur. Başlangıçta, 18. Yüzyılın başlarında, Almanyada üç akım vardı.

1. Fransa'nın nüfuzu altındaki güney eyaletlerinde Fransa hayranı klâsik demokrasi taraftarı liberal bir akım.

2. Bırakınız yapsınlar ilkesine sıkı sıkıya bağlı İngiliz etkisinde burjuva akımı.

3. Bunların karşısında tutucu ulusçuluk.

Son akım, Avrupada derebeylik sisteminin en kuvvetli olduğu Prusyada doğmuş, felsefî yapısını Fichte, Freitsche ve Nietzsche'nin düşüncelerinde bulmuş ve nihayet Bismarck tarafından uygulanmıştır.

Fichte'ye göre Almanlar yüzyıllardır dış etki ile yatay bir şekilde parçalanmıştır. Ve şimdi, Napolyon yenilgisinin ışığı altında yüksek bir manevî yapıda tekrar birleşmelidir. Bunun tek çaresi yepyeni bir öğretim sistemidir. Eğitimle Almanlar tek bir vücut şeklinde yoğurulmalıdır. İrade insan varlığının temelidir. Yeni eğitim sistemi irade üzerine dayanmalı ve öğrenciyi maddî rahathğa önem vermeyecek şekilde yetiştirmelidir. Eğitim yılları süresince öğrencinin toplumla ilgisi kesilmelidir. Örneğin, bir öğrenci yemek yerken "Ben bu yemeği Alman ulusunu ko-

ruyacak gücü bulmak için yiyorum." şeklinde düşünmeli, açlığını giderdiğini düşünmemelidir.

Fichte'ye göre Almanlar dünyanın öncüleri ve insanlığın modelidir. Onun için dış dünyanın -diğer ırkların- etkisinden arılmalıdır. Almanların içine düştükleri felâket yabancı kültürün yaptığı bozuk etki yüzündendir.

Almanya "Ana Ülke", ve dünyanın geri kalan kısmı sömürgeci. Şayet Almanya -Allah saklasın- yıkılsa bu felâketin doğal sonucu olarak dünya mahvolur. Öncülerinden ve insanlık modelinden yoksun olan insanlık süratle geriler ve taş devrine döner. Bu dönüşten bir daha kuruluş olmaz. Çünkü artık Alman ulusunu yoktur.

Fichte Alman ulusunu şöyle tanımlıyor: Alman ulusunu insanlığın özgün (orijinal) çekirdeğidir. Sonsuz gelişme eğilimi, özgürlük ve ilerleme konusunda özgün olan her şey Almanlar tarafından yaratılmıştır. Onun için yalnız Almanlar "özgün halk" ırk olma özelliği gösterir. Almanlar dışındaki insan toplulukları ırk özelliği gösteremez.

Fichte'ye göre, işte bu Almanya dış dünyayla ilintileri kesmelidir, ticaret yapmamalıdır. Bu Almanyanın barışçı olması düşünülemez. Çünkü barış refaha düşkün insanların idealidir. Savaş fedakârlık demektir. Soylu insan gönül ferahlığı ile başkaları için fedakârlık yapar. Öbür insan toplulukları -adi topluluklar- hizmet etmek için yaratılmışlardır; fedakârlık yapmağa zorlanmalıdırlar.

Fichte'nin felsefesinde özetlediğimiz Alman ulusçuluğunun özellikleri şu şekilde özetlenebilir: Bilgiden çok istek ve duygulara önem vermek, nedenden çok iman aramak mutluluktan çok görevi amaç edinmek, devlete mutlak itaat etmek, diktatörlüğü sevmek, ırkçılığa ve kahramanlığa önem vermek.

Alman ulusçuları bütün dünyayı karşılarına almaktan çekinmediler. Halbuki

İtalyan ulusçuları diğer ulusçulara da seçmiş payesi vermeğe çalışmışlardır. Bu farklılığın nedeni gayet açıktır. Almanya kuvvetli idi, birliğini kurmak ve Fransıyı yıkmak için yabancı yardımına ihtiyaç duymuyordu. Buna mukabil İtalyan ulusçuları birlik kurmak için yabancılardan yardım bekliyorlardı. Bu nedenden dolayı diğer uluslara şirin görünmenin yollarını arıyorlardı.

Almanyanın iktisadî politikası da ulusçu olmuştur. 1871'de liberal felsefeyi terkeden Almanya iktisadî faaliyetinin amacını ulusal refahın artması olarak saptamıştır. Devlet bu amacı gerçekleştirmek için iktisadî hayata el atmalıdır.

Böylece devlet Friedrich List'in "çocuk endüstriler" doktrinine sarıldı. Dış ticarete koruyucu gümrük politikasının konulması, posta ve demir yolu sanayiinin devletleştirilmesi, grevin yasaklanması gibi tedbirler alan devlet, personelini de askerî bir disiplin içinde yetiştirdi.

Tarımda Rusya ile sanayide İngilizler le rekabet etmek zorunda kalan Almanya, devlet önderliğinde süratle tekelleşmeğe doğru gitti. O kadar ki 1904'de kurulan "Çelik Birliği" on sene içinde bütün çelik sanayiini yutmuştur.

TÜRKİYE

Avrupa ülkelerindeki ulusçuluk akımlarını bu şekilde, kısaca gözden geçirdikten sonra, şimdi kendi ülkemizdeki ulusçuluğu ve ulusçuluk akımlarını inceleyelim.

Anadolu'ya ulusçuluk, benim bildiğim kadarı ile, 20. Yüzyılda gelmiştir. Bu hesapça benim halen hayatta olan büyük babam Türk ulusçuluğundan daha yaşlıdır.

Osmanlı İmparatorluğu çeşitli uluslardan meydana geldiği için ulusçuluğa müsaade edemezdi. Rum ulusçuluğu ne kadar tehlikeli ise Türk ulusçuluğu da o kadar tehlikeli idi. Bu tutum yalnız Osmanlı idarecilerinin değil tüm Osmanlı aydınlarının ortak tutumu idi. Yüzyıllardır geri-

leyen Osmanlı İmparatorluğu'nu korumak için "Osmanlılık" idealine sarılmıştır. Osmanlılığın kabul edilmediğini gören bir takım aydınlar da ümmetçilikten medet ummuşlardır. Ne gariptir ki Kırım Savaşı sırasında Orta Asya'daki Türk asıllı kavimler ulus bilincine varmışken Anadolu Türkleri henüz Osmanlılık sınırını aşamamışlardı.

Ulusçuluk önce subaylar arasında yayılmıştır. Fransız devriminin arkasından Napolyon Savaşları yeline tutulan Balkan ulusları ulusçuluk akımına kapıldılar. Artık Osmanlılık onlara hitabetmiyordu. Kendileri Müslüman da değildi. Ümmetçilik onlar için değildi. Balkan Savaşı çıktı. Türk Ordusu perişan oldu. Türk subayı da gururunu ve kendine olan güvenini yitirdi. Subaylarımız Şipka kahramanı Süleyman Paşadan Türk kavramını da öğrenmişlerdi. Bu kavrama sarıldılar. Politikayı resmen ellerine aldılar. Turancılık yayıldı. Türk tarihinde bu hareket "İttihat ve Terakki" hareketiydi ve önderi Enver Paşaydı.

Türk ulusçuluğu Alman ulusçuluğunun aksine Avrupaya kafa tutarak değil ona yaltaklanarak Osmanlı İmparatorluğunu kurtarmak yolunu seçmişti. Bu bakımdan İtalyan ulusçuluğundaki güven-sizlik Türk ulusçuluğunda da vardı. Örneğin iktisadî politikasında kuvvetli bir ulusçuluk izleyen Almanya içeride kuvvetli bir faşizm kurarken dünyanın protestoları arasında dış ticarete, yabancı sermayeye karşı çok sert tedbirler almıştı. Süratle iktisadî kalkınmasını buna borçludur. Birakınız yapsınlar ilkesine başından karşı koymuş ve tekellerle kuvvetli bir sömürme düzeni kurmuş, böylece yatırım kapasitesi artmıştı. Buna karşılık Türk ulusçularının öncüleri, Jön Türkler, (ki bunlar kendileri Türk ulusçusu değildiler; bazıları Osmanlıcı bazıları ümmetçi idi) ise Avrupa emperyalizminin ilkelerini savunarak başlamışlardır. Fransız klâsik demokrasisinin savunucuları Anadolu'yu dahi satmakta olduklarının farkına varmamışlardır. Böylece Almanyaya gireme-

yen yabancı sermaye ve hattâ Alman sermayesi, Anadoluya akmıştır. Ekonomisi çökmüş Osmanlı Devleti de böylece sömürge olmuştur.

Turancılar da ortak bir dış tehlike karşısında birbirine sığınmış akbabalar psikolojisi ile Birinci Dünya Savaşında, devler savaşına leş paylaşmak için girmişlerdir. Fakat Osmanlı İmparatorluğu Turancılık hayallerini destekleyecek kudrette değildi. Güneyde 9 Almanın emrine verilen 200.000 kişilik Türk Ordusunun kaybı 50.000'i aşkındır. Bunun gibi Çanakkale'de bir düzine Almanın kumandasına terkedilen Türk Ordusunun kaybı 100.000'i aşmıştır. Devlet gelirine Avrupalılar tarafından haciz konmuş, ordu Almanların emrine bırakılmış, yüksek devlet makamlarına yapılan atanmalar yabancı devlet elçilerinin onayına sunulmuştur.

Türkçülük Dünya Savaşına kadar, doktrinini de kuramadı. Ziya Gökalp dahi, galiba ümmetçilik, Osmanlıcılık, Turancılık şeklinde dolambaçlı yollardan geçtiği için bir meşrutiyet düşünürü olarak kalmıştır.

Balkan Harbi kepezeliğinden beri dibi görünmez bir uçuruma yuvarlanan ulusçularımızı Atatürk kurtardı. Balkan Savaşından Sevr'e kadar asker ulusçuların peşinde maceradan maceraya sürüklenen Anadolu'da subaya karşı güvensizlik, savaşa karşı bezginlik doğdu. Bu, Anadolu'nun, hep ulaşamayacağı amaçlar peşinde koşturulmuş olmasının sonucu idi. Atatürk Türk Ulusçuluğunun karakterini değiştirmiştir. Şöyle ki: Türkiye'nin sınırları Millî Misak sınırlarıdır. Türklerin bu sınırların dışında hiç bir iddiası yoktur. Millî Misak hudutları içinde ırk kavramı yoktur. Türküm diyen Türktür. Türk olmanın şartı Türkçe konuşmak ve Türk kültürü almaktır. Atatürk Ulusçuluğunda din birliği dahi şart değildir.

Görülüyor ki Atatürk'ün ulusçuluğu bir savunma silâhıdır. Peşinde koşulan ideal Analouyu kurtarmaktır, bu yüzden Atatürk Ulusçuluğu saldırgan değildir.

Badire, mümkün olduğu kadar az düşman ve çok dost edinilerek atlatılmak isteniliyordu. Esasen bu şartlar içinde herhangi bir ulusun ırkçılık politikası gütmesi imkânsızdı. Nitekim Atatürk'ün gençliğe hitabesini okursak yeni bir istilâ tehlikesi üzerine yazılmış olduğunu görürüz. "Ey Türk gençliği birincivazifen Türk istiklâlini ve Türk Cumhuriyetini ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir." Atatürk, savaştan sonra ulusal dayanışmayı kuvvetlendirmek istemiştir. Bunun için dinî kurumları, IV. Henry'nin yüzyıllar evvel yaptığı gibi, ulusallaştırmak istemiştir. Türk dilini arıtmak Türk kültürünü canlandırmak çabaları bu ereğe hizmet etmiştir.

Atatürkten sonra Atatürk'ün yolu izlenmiştir. Hatta o kadar ihtiyatlı davranılmıştır ki Kıbrıs kültür yardımı Kıbrısın bütün baskılarına rağmen ancak 1950 lere doğru verilmiştir. İttihat ve Terakki'cilik ruhu 1940 lardan sonra genç aynı leş arayan akbaba psikolojisi ile canlanma eğilimi göstermiştir. Ancak gelişip serpilme olanağı olmamıştır ve olmayacaktır.

SONUÇ

İnsanlığın çeşitli etnik guruplardan kurulmuş olduğunu görmemeğe imkân yoktur. Ben insanlığı daima bir tepsi baklavaya benzetegeldim. Şöyle ki bir çok yufkayı üstüste koyarsınız sonra dilimlersiniz. Benim kafamda her yufka tabakası bir sosyal sınıfı ve her baklava dilimi bir ulusu temsil ediyor. Ve ben baklavayı dilimsiz ve yufkasız düşünemiyorum.

Ulus denilen grupların ezelden beri var olmasına rağmen ulusalcılık ideolojisi çağdaş bir kavramdır.

Ulusçuluk başlangıçta Fransadaki şekliyle gerçekten liberal idi. Hiç olmazsa felsefî düzeyde ulusal barışve ahenk içinde düşünülebiliyordu. Ancak uygulamada ulusçuluğun akıl dışı tarafı ağır basıp emperyalizmin hizmetinde iki dünya savaşına yol açtı. Buna karşı hümanist bir doktrin olarak komünizm çıktı. Fakat yarım yüzyıl içinde ulusçuluğun komünist ideolojiyi yendiği görüldü. Bir dünya komü-

nizini değil ulusçu komünist devletler kuruldu. Ve bu komünist devletler ulusal çıkarları için birbirlerine düştüler. Yugoslavya 1945 Yunan Komünist ayaklanması komünistlerin yardım görmesini önledi. Şimdi de komünist Çin, Kuzey Vietnam'a gönderilen Rus askeri yardımından navlun almakta ve Rusya da Çin sınırına asker yığmaktadır. Kaldı ki bir Rus işçisinin, bir Fransız işçisinin ya da bir Çin işçisinin Vietnam işçisinin hayrına Vietnam komünisti için döğüşmek olanağına sahip olduklarını düşünemeyiz.

Türkiye'ye de uluslararası sosyalizmi tanıtmamanın anlamı yoktur. Çünkü Türkiye halen kendini kurtarma zorunda olan, kuruluş savaşını sonuçlandırmamış bir ülkedir; zayıftır. Boyundan büyük işlere girecek durumda değildir. Bir Türk sosyalisti herkese iyilik dağıtan bir din adamı gibi davranamaz. Kendi derdine ağlayacak dermanı olmayan Anadolu üniversal bir takım düşüncelerin kaynağı ve dayanağı olamaz. Anadoluda çıkan her ideoloji kalkınmaya atıfta bulunmak, konuşmak isteyen her önder ekmek vaadi ile sözüne başlamak zorundadır. Bu nedenden ötürü Türk sosyalizmi yalnız Anadoluyu düşünmek zorundadır. Bu nedenle ulusçulukdidasında olmasa bile ulusçu özellikler gösterecektir. Öte yandan Turancılık ta mümkün değildir. Kaldı ki Anadolu bu ideolojiyi zaten kabuledememektedir. Almanlar Alman ırkının üstünlüğüne inanabilmişlerdi. Çünkü güçlüydüler. Büyük Frederick'in hatırası taze idi ve büyük beyinlerin çoğu Alman idi. Fakat yüzyıllardır gerileyen Osmanlı İmparatorluğunun yıkıntısı altından İttihat ve Terakiciler "Biz en güzeliz, biz en büyüğüz" demeğe kalkınca Anadoludan cevap alamadılar. Çünkü ulusan aklıktan ve korkudan sesi kısımıştı. Farzedelim ki bir mucize olsa idi de 1940'larda Turancılar işbaşına gelse idiaynen 1. Dünya Savaşında Osmanlıların, 2. Dünya Savaşında İtalyanların başına gelen başımıza gelecek, önce dost olarak Almanlar sonra düşman olarak Ruslar ve İngilizler Anadoluyu işgal edeceklerdi. Biz ki Kıbrıs sorununun dahi al-

tından kalkmamışızdır. Bizim Turancılar büyük bir Türk birliği hayal ederken bu birliğin merkezini Ankara olarak düşünüyörler. Şayet Orta Asyalı Türkler derlerse ki "Bizde okuma - yazma oranı yüzde 90'dır, fert başına yıllık ulusal gelir sizinkinden çok yüksektir., aramız daha geniş ve sanayimiz daha kuvvetlidir. Öyleyse siz bizim idaremize girin." Turancılarımız ne diyecekler? Ben söyleyeyim: "Siz Ruslaşmışsınız." derler.

Türkiyenin sorunu en yalın şekliyle iktisadî kalkınmadır. Bütün ideolojiler bu ereğe hizmet etmeli, bu ereğe hizmet eden bütün ideolojiler şekillendirilmelidir. Kalkınma kavramının içinde zaman sorunu vardır. Bundan dolayı birlik duygusunun yartılması şarttır. Ulusçuluk bu dayanışmayı temin edebilir. Ayrıca emperyalizme karşı en kuvvetli silâh ulusçuluktur. Genellikle kalkınmış ülkelerde ulusçuluk, Rusya'da dahi, dış dünyayı sömürme yöneline yol açarken, geri ülkelerde bu, emperyalist ulusçuluğa karşı savunma silâhı olmaktadır. Bunun en açık örnekleri Tito ve Nasır ulusçuluğudur. Fakat ulusçuluğun amacı "kalkınma" olduğundan hiç bir şekilde tutucu olamaz. Düşünce sistemi bakımından liberal (hürriyetçi); iktisadî doktrini bakımından solcu olmak zorundadır.

İLKOKUL BEŞİNCİ SINIF İÇİN
YENİ OKUMA KİTABINA DAYALI

TESTLE TÜRKÇE

Yazanlar :

Necati Cebe — Behram Uçunkaya

- OKUDUĞUNU ANLAMA
- DİLBİLGİSİ
- İMLÂ

TÜRKÇE DERSLERİNİ ZEVKLİ
VE FAYDALI KILAN KİTAP

Fiyatı : 250 Kr.

Yirmi kitaptan az olmayan ödemeli
istemelerde % 20 indirim yapılır.

İsteme Adresi :

P. K. 686

ANKARA

Kabul etmemiz gereken gerçekler

Walter LIPPMANN

Pragdaki Rus tankları hepimizin üstünde çok olumsuz etki yaptı, çünkü çoğumuz artık bu tür askerî müdahalelerin olmayacağına kendimizi inandırmıştık. Hitler ve Stalin öldüler. Kremlin'deki yöneticilerin ise bir ülkenin tanklarla yönetilemeyeceğini öğrendikleri tahmin ediliyordu. Oysa, şimdi kendi kendimize şu soruları soruyoruz: Acaba hiç birşey değişmedi mi? Kuvvetli her zaman haklı mıdır?

Kanıma göre, yukardaki değerlendirmeye, çok büyük bir devlet ile küçük bir ülke arasındaki ilişkilerde bir dereceye kadar doğrudur. Gene kanıma göre, uluslararası ilişkilerde temel gerçeklerden biri Woodrow Wilson'dan beri açıkça söylenmemiştir. Bu gerçek de şudur: Çok güçlü bir devletin yörüngesinde yaşayan bir ülke, sınırsız bağımsızlığa sahip olamaz. Bu ülke, canının her istediğini yapamayacağı gibi, başka bir güçlü ülkeden gelecek olan askerî yardıma da güvenemez. Çekoslovakyalılar liberal bir toplum kurmak amacı ile çok çaba harcamışlardır. Fakat başlangıçtan beri kendilerine ne NATO'nun ve ne de Amerika'nın yardım edemeyeceğini biliyorlardı.

Washington'a göre, biz nüfuz bölgelerini kabul etmeyiz. Fakat gerek Prag'a, gerekse on iki yıl önce Budapeşte'ye yaptığımız yardımlar, bir sürü kuru sözden ileri gidememiştir.

İKİ BOKSÖR

Problemin başka açıdan yorumlanmasına gelince: Büyük bir devlete, kendi nüfuz bölgesinde askerî bakımdan meydan okumak imkânsızdır. Bununla birlikte, kendi nüfuz bölgesinin dışında, hiçbir zaman aynı biçimde güçlü ve tehlikeli değildir. Örneğin, Vietnam, hem Amerikan hem de Rus kuvvet yörüngelerinin dışındadır. Gerçi, Sovyetler Vietnam'a yardım etmişlerse de, bu yardım kesin sonuçlu olmamış, öte yanda, Amerika da savaşı bir türlü kazanamamıştır. Rusya ile Amerika, Vietnam buhranında uzaktan döğüşen iki boksörü andırmaktadır. Neticede, savaş uzamış ve sonuç alınamamıştır.

Yirminci asrın önde gelen sorunlarından biri şu olmuştur: Büyük devletlerle, o devletlerin yörüngesinde bulunan küçük ülkeler arasındaki ilişkiler daha insanî ve rahat bir biçime nasıl sokulabilir? Büyük bir devletin kendi nüfuz bölgesinde hayatî çıkarları olduğu gerçeğini inkâr ettiğimiz an, bu sorunun cevabını veremeyiz. Çünkü, Karaiplerde olup bitenler Amerika için, Orta Avrupadaki gelişmeler Rusya için ve Doğu Asyadaki oluşumlar da Çin için hayatî önemi olan konulardır. Temel sorun, büyük devletin küçük ülkeye ne kadar bağımsızlık tanıyacağı, iyi komşuluk politikasının hangi düzeyde emperyalist politikanın yerini alacağıdır. Çekoslovakya dramının acı tarafı, Rus devleti-

nin, kendi güvenliği bakımından çok önemli olan, Doğu Avrupada liberalizasyon akımına izin veremeyeceğini dünyaya göstermiş olmasıdır.

İKİ KOMŞU

Büyük bir devletin yörüngesinde daima tahammül ile tahammülsüzlüğün birbirine karıştığı bir alaca karanlık bulunur. Bunun için biz, Castro'nun Kübasına tahammül ettik. Guatemala ve Dominik Cumhuriyetinde ise böyle bir riski göze almadık. Ruslar Tito ve belki Romanya'yı hoş görmeyi öğrendiler. Fakat Dubçek'in bulaşıcı liberalizasyon'u onlara çok geldi.

İyi komşuluk politikasının işlemesi için, iki iyi komşuya ihtiyaç olduğunu biliyoruz. Meselâ, Küba, Amerika'ya karşı bir askeri üs olma tehlikesini arzetmiye başladığı an, tahammül edilmez olmuştur. Kremlindeki sert tutum taraftarları, büyük bir ihtimalle, Çekoslovakya'nın Batı Almanya'ya, NATO ve Amerika ile zımni bir ittifak yapma yolunda olduğunu düşünmüşlerdir. Yaşadığımız çok kötü dünyada, kuzuların aslanların karşısında çok iyi davranmaları gerekir ki, aslanlar onların yanbaşında yatmayı kabul etsinler.

Kanıma göre, bu karamsar görüş açısını aşağıdaki gerçek biraz pembeleştirilmektedir:

Küçük ülke direndiği takdirde, büyük devletin, kendi isteğini zorla kabul ettirmesi imkânsız olur. Küçük ve iyi silâhlanmamış ülkelerin, çaresiz oldukları doğru değildir. Eğer bu ülkeler, tankları ve uçakları karşılamaya azmederlerse, büyük devlet savaşı kazanamaz.

Ruslar, bu gerçeği Doğu Avrupada henüz öğrenmediler, fakat öğrenmiye başladıklarını, sanıyorum ve umut ediyorum. Biz, bu dersi Doğu Asya'da tam olarak öğrenemedik, fakat en sert şahinlerin bile, Çekoslovakya buhranına katılmayı reddetmesi, bizim de öğrenmiye başladığımızı gösterir.

(6.9.1968 - Cumhuriyet)

M U T S U Z

EVRENDE

Uzatmayın ellerinizi dostlarım.

Tutunamam.

Güçlü değilim,

Çaresizim,

Bilemezsiniz.

Benim hiç anılarım olmadı

Köşebaşlarında.

Düşlerim yağmurlu gecelerce

İpıslak.

Karanlıklara adadım gülüşümü

Göremezsiniz.

Umutlarım kırık dökük,

Umutlarım dar ağacında,

Uzanamam.

Sokak fenerlerince günde...

Bir defa yapıp,

Bin kere söndüğümü,

Bilemezsiniz.

Uzatmayın ellerinizi

Dostlarım

Tutunamam.

NECMİYE TÜRKER

Yılan ve Keçi Yavrusu

Ord. Prof. Hıfzı Veldet VELİDEDEOĞLU

Çek Başbakanı Çernik'in gazetelere başlık olarak geçen "Artık hür bir ülke değiliz" sözü, doktorumun "Kitap, kâğıt, kalem yok, mutlak istirahat" tavsiyesine rağmen, beni bu satırları yazmağa zorladı. Kafamda bir çok anılar canlandı:

YILAN VE SIRTLANLAR

Afrikada çevrilen bir hayvan filmine gitmiştim. Onda bir Phytton yılanının bir ceylanı nasıl boğduğunu gösteren parçayı, aradan çok uzun yıllar geçtiği halde, hâlâ unutamam.

Bu yıl, tatilime başlamadan önce elimde geçen bir "Geografical Magasine" dergisinde, yine Afrikada, dört beş sırtlanın bir zebraı kovalayıp yakaladıklarını gösteren, ard arda çekilmiş bir kaç resim, beni çok etkilemişti.

1931 yılında Berlinde öğrenci iken, bir keçi yavrusunun bütün gazetelere geçen yürekliliğini okumuştum: Hayvanat bahçesinde büyük bir Phytton yılanı, belirli zamanlarda kafesine bırakılan canlı keçi yavrularını yutarak beslenirmiş. Bir yem gününde bir keçi yavrusu, henüz yeni çıkmağa başlayan minik boynuzlarıyla koca yılanı karşı koymuş, onbeş dakika süre ile kendini savunmuş ve yakalanmamış, bakıcılar, yavrunun yürekliliğini görerek kafesten çıkarmışlar. Amatör fotoğrafçıların çektikleri resimler gazetelere verilmiş, yavruya "kahraman" adı takılmıştı.

Çek Başbakanının yukarıya aktardığım sözü, Phytton yılanının, her yanından sar-

dığı gövdesinin basıncı altında son nefesini veren ceylanın, ya da sırtlanlar tarafından yere yıkılıp boğazı dişlenen zeburanın gözlerindeki son hayat belirtileri gibi duygulandırdı beni!

ÇEKLERİN DİRENİŞİ

Bağımsızlığı elinden alınan Çekoslovakyanın suçu ne idi? Onun Sovyet Rusya açısından suçunu (!) yerli ve yabancı gazeteler; haber, başyazı ve yorumlarında uzun uzun yazdılar ve yeterince aydınlattılar. Özeti şu: Komünizmi biraz libelleştirmek; Sovyet sınırlarının güvencesini tehlikeye koymak; Varşova paktının öteki üyelerine kötü örnek olmak; kışanın kisası, ihtilâle ihanet etmek.

Benim asıl üzerinde durmak istediğim nokta. Çeklerin, Cumhurbaşkanından, Başbakanından işçi ve öğrencisine kadar, elbirliğiyle kahramanca direnişidir. Ruslar Çekoslovakya'da, tankların tehdidi altında bile, kukla hükümet kuracak hainler bulamadılar. Halk ve özellikle gençlik, her şeye rağmen direndi. Bu halk, sanki tek bir insan, tek bir irade halinde cevherleşen bir ulus durumuna gelivermişti.

Çeklerin bu "yekpâreliğine" imrenmedim desem, yalan söylemiş olurum. Bu direniş bana, Berlin hayvanat bahçesinde bundan 37 yıl önce tek başına koca bir phytton yılanıyla onbeş dakika savaşarak kendini yedirmeyen "kahraman" keçi yavrusunu hatırlattı. Ne yazık ki bugünkü insanlı âlemi Çeklere sadece ve bol bol "kahramanlık" sıfatını veriyor, fakat on-

ları saldırganın elinden kurtarmaktan âciz kalıyor. Tıpkı zavallı Vietnamda olduğu gibi.

Ne utanç verici bir manzara!

İŞBİRLİKÇİLER

Düşmanla işbirliği yapan kişiler hemen her ülkede çıkar. İkinci Dünya Savaşında bunların en ünlü temsilcisi, Norveçli (Quisling) ti.

Ulusal Bağımsızlık Savaşımızda Atatürk'ü, dış düşmandan çok içteki hainlerin üzdüğü, herkesçe bilinen bir gerçektir. O işbirlikçiler başarı sağlasalardı, bugün Elenizmin "Megalo idea" sı ve emperyalizmin, tâ Anadolumuzun yüreğine kadar kan emici dişlerini geçirmeyecek miydi?

Bugünün "Ulu Hakan Abdülhamit Han" cıları, bugünün sağcı milliyetçi geçinen, gerçekte ise çoğu şeriatçı, mukaddesatçı ve gerici olan emperyalizm dostları ile Ulusal Bağımsızlık Savaşımızdaki hainler arasında bir paralellik görülüyor mu?

Bugünün kapitalist emperyalist devleri o zaman Türkiye'nin yok olmasını, haritadan silinmesini amaç edinmişlerdi. Güçlüydüler. Zengindiler. Her türlü araca başvurarak içimizdeki hainleri buldular, belediler ve en umulmadık yönlerden yüce ulusumuzu vurmağa kalkıştılar ve kısken vurdular da.

Eğer o devirde Sovyet Rusya, batılı emperyalistler gibi güçlü olsaydı ve aziz vatanımızı istilâya kalkışsaydı, içimizde yine işbirlikçi hainler bulabilecekti. Bugün de bulabilir. Rusyada yuvalanan Türk Komünist Partisi ve onun yurdu-muzdaki gizli faaliyetleri bunun söz götürmez kanıtıdır.

İşte ister kapitalist ister komünist emperyalizm bizim içimizde hainler bulabileceği içindir ki, yukarıda "Çek ulusuna imreniyorum" dedim.

DERSLER

Çekoslovakya olaylarından, her ulus

gibi, bizim de alacağımız büyük dersler vardır: Bunların en başta geleni, ister kapitalist, ister sosyalist olsun, büyük devletlerle andlaşmalar yapıp bağlanırken, bağımsızlığımıza gölge düşürecek ve bizi sömürgeliğe götürececek aralık kapılar bırakmamak ve bırakılanları da bir an önce kapamağa çalışmaktır. Atatürk bize her zaman "İstiklâli tâm" diye haykırmıştır. Vaktiyle vatan evimizin kapısını aralık bırakanlar, bugün Türk Ulusu karşısında başlarını önlerine eğerek bir köşeye sinip kendilerini unutturmağa çalışacak yerde, politika pazarında yeniden alış verişe çıkmağa ve aziz yurdun şurasında burasında kendi "Ev" lerini yeniden kurmağa çalışmaktadırlar. Bu da hazinin hazini bir manzara'dır!

İkinci ders, Berlin'in küçük keçi yavrusu gibi, kendimizden başka kimseye güvenmemek, her zaman uyanık durmak, vatan hainlerine fırsat vermemek, tehlike zamanında metot kavgalarını hemen bir yana bırakıp tek bir vücut haline gelmektir.

SON MESAJ

Bu bakımdan Sayın Cumhurbaşkanı'nın 30 Ağustos Zafer Bayramı dolayısıyla yayınladığı mesajda aşırı akımların tehlikesinden ve milli birlik ve beraberlikten söz açması, hele: "Emperyalizmi red ve mağlûp ederek milli mücadelesini başarmış ve esir milletlerin kurtuluşuna örnek olmuş Türk Milletinin, bugünkü imkân ve kabiliyetleri içinde tekrar emperyalizmin boyunduruğu altına girmesine imkân vermesi ve bunu herhangi bir Türk'ün benimsemesi asla mümkün değildir" demesi, ne kadar doğru ve yerinde olmuştur. Bu düşünceye, Ulusal Bağımsızlık Savaşının ilk heyecanını 1920 de bir lise öğrencisi olarak Ankarada yaşamış; bir işgal ordusu subay ve erlerinin küstahlığını ve emperyalist bir armada'nın boğaz sularındaki tehdit edici namlularını, bir lise mezunu olarak, İstanbulda 1922'de gö-

FINDIK KURDUM

Öyle bir girdaba düştüm ki
Kurdum, halimi sormazsın hiç
Çekiyor yuvarlıyor dalgalar
Derdime çare bulmazsın hiç
Öyle bir ümitsizlik taşıyorum ki
Kalbime doluyor fırtınayla kar
Öyle bir mağarada yaşıyorumki
Senin ateşine ihtiyacım var.
Bu ümitsizliğe ortak olsaydın
Hayal köşkümü kurardım yeni
Bilmem niye o kadar gaddarsın
Hırpalamak zevk verirse sana
Bırakayım bu kalp de hırpalansın.

Bakıpta acıma sen sakın bana
Çok görmem kurdum çok görmem seni
Zaten yemek için yaratılmışsın
Küçücük fındıktan başka neyimki
Bin acaip silâhla donatılmışım
Kurtcuğum, bilirim var senin serçen
Yemolmaktan sende zevk duyarsın
O da durur durur gagalar seni
Sende gider gelir beni boğarsın.
Unutma serçede baykuştan korkar
Ne yaparsın Kurdum, dünya hali bu
Güneşe doğduğu hiç sorulurmu
Herşey düşmanıyla beraber doğar.

A. Y.

rüp çok acı duymuş bir Türk ferdi sıfatıyla, can ve gönülden katılırız.

Ancak Atatürk devrinde subaylık yapmış olan sayın Cumhurbaşkanının, bir yabancı filonun - hem de, 30 Ağustosta İzmir'i ziyaretinden hiç bahsetmemesini bunu adeta bilmezlikten gelmesini de, yine can ve gönülden, arzu ederdik. Sayın Sunay: "...Bilhassa milli günlerimizde limanlarımıza ve hava üslerimize yapılan veya yapılabilecek olan bu türlü müttefik ziyaretlerini sevincimize iştirak şeklinde yorumlamak ve değerlendirmek bize çok şeyler kazandırabilir" demektedir. Eğer bu ziyareti yapan filonun sahibi olan Devlet, Milli Kurtuluş Savaşımızda bizi des-

teklemiş, hiç değilse bize sempati göstermiş bir Devlet olsaydı, en büyük Zafer Bayramımızda limanlarımıza, hele İzmir'e gelecek armadasını -dâvetsiz de gelseler- Türk halkı elbette "sevincimize iştirak şeklinde yorumlar" ve bu harp gemilerini çiçeklerle karşılardı. Ne var ki böyle bir yorum ve değerlendirmeye maalesef ne Ulusal Kurtuluş Savaşımız dönemindeki, ne Kıbrıs işindeki, ne de bugünkü tutumları hiç te elverişli değildir.

Komünist bir devlet olan Çekoslovakya, müttefiki komünist devletlerin dâvetsiz gelen tanklarını bir "dost ziyareti" olarak yorumlamamış ve direnebildiği kadar direnmıştır. (5.9.1968 - Cumhuriyet)

Resim

Nerde tasa duymadan yaşadığım o günler
Bereketin nerde Tanrım, rahmetin nerde?
Çavdar ekmeği yenen kerpiç evlerde
Sorulan ben olurum.

Kimse duymaz çilesini tütmeyen ocakların
Tanrım ne olursun yüzümüze bak.
Dolaşır sokaklarda dilenciler aç - çıplak
Yorulan ben olurum.

Düşmez bir damla yağmur, kavrulur toprak
Ve çıplak ayaklar basamaz yere
Dudakları susuzluktan şerha şerha bin kere
Yarılan ben olurum.

Bir kristal vazodur yorgun yüreğim
Dokunulsa, bir mey gibi bakarım inler derinden
Her kem söze birden bire binbir yerinden
Kırılan ben olurum.

Ve bütün yetimlerin yüreği bende sızlar
Ağlar içimde her akşam isimsiz anasızlar...
Oyuncaksız, salıncaksız, kucaksız çocuklara
Sarılan ben olurum.

Kalkmaz karanlıklar üzerimizden
Ölüm kol gezer her yerde.
Ve kurşunlar sıkılır uzak köylerde
Vurulan ben olurum.

Ezanlar yükselir sonra minarelerden
Bütün camilerde sabır, el - pençe divan durur.
Secdeye varır alınlar, Kur'an okunur.
Durulan ben olurum...

YAVUZ BÜLENT BAKILER

Kütüphaneciliğe dair

H. Ruhi ÖZMEN

KÜTÜPHANELERİN ÇAĞIMIZDA'KI ÖNEMİ:

Bugün kullanmakta olduğumuz "Kütüphane" kelimesi, Arapça ve Farsça iki kelimenin yanyana gelmesiyle vücut bulmuştur. Kütüp - kitaplar, Arapça hane - ve, Farsçadır. Türkçemizde "Kitap" anlamına gelen bir "Betik" varsa da, gerek bu, gerekse "Kütüphane" kelimesini karşılayabilecek olan "Betik evi" kelimesi yan yana değildir. Kaldıki, "Betik" kelimesinin Türkçe bir kelime mi, yoksa Çince bir kelime mi olduğu konusunda Türkologlar tarafından yapılagelmekte olan tartışmalar da henüz sonuçlanmamıştır. Mehmet Ali Ağakay da Türkçe sözlükte "Kütüphane kelimesini", Kitaplık kitap satılan dükkân, kitabevi... gibi kelimelerle karşılamaktadır. Kitabevi, dilimizde daha çok, kitap satılan yer anlamında alınmaktadır. Kitaplık kelimesinin tamamen Türkçe olmadığı, (Aslı Arapça, yalnız "lık" eki Türkçe olduğu) halde "Kütüphane" kelimesi kadar yaygın değildir, hemde daha çok kitapları koymıya yarıyan rafı, dolap veya ev kütüphanesi anlamını karşılamaktadır. "Kütüphane" kelimesinin yerinde onun mânasını ifade edecek daha Türkçe bir kelime koymak amacıyla, bundan yirmi yıl kadar önce bir ara "Kitap Saray" kelimesi denendiyse de, o da yaygın bir hale gelmedi. İşte bu sebeplerdir ki, yaygın bir Türkçe karşılığına henüz sahip olmadığımız "Kütüphane" kelimesini kullanmak zorundayız.

Kütüphanenin anlamı ve onun yerine kullanılmak istenen diğer kelimeleri açıkladıktan sonra, çeşitli milletlere ait olan şöhretlerin yaptıkları tarifler üzerinde durmak "Kütüphane"nin anlaşılması bakımından yerindedir.

Milletler arası Şöhret olan Webster's New International Dictionary adlı eserinde yapmaktadır.

Webster'e göre kütüphane: "Yazma eserler ve kitap koleksiyonlarıyla başka eserlerin satılmak için değil, kullanılmak için muhafaza edildiği bina veya binalardır." Bu tarif kütüphanenin mânasını ifade etmekte ise de, Kütüphaneden bugün bizim anladığımız mânaya tam olarak vermekten uzaktır.

İkinci bir tarifide Amerikan kütüphaciler Derneğinin (Glossary of Library Terms, Chicago, 1943) Kütüphanecilik Terimleri Sözlüğü adlı eserden faydalanılmıştır. Bu tarife göre: "Araştırma, müracaat ve okumak için idare ve organize edilen kitap ve benzeri materyalin meydana getirildiği koleksiyona kütüphane denir."

Kütüphanelerin çağımızda ki görevlerini daha iyi belirtmesi bakımından diğer bir tarif, Kütüphanecilik Kürsüsü Profesörü, Dr. Carl M. White'in ders notlarından alınmıştır.

Prof. Dr. Carl'a göre: "Kütüphaneler, geniş anlamlarıyla modern iletişim araçlarının en önemlilerinden birisi olarak kabul edilebilir. Çünkü, ister araştırma ve üniversite, ister okul ve halk kütüphaneleri şeklinde olsun, bunların hepsi de, insanlığın yeryüzünde mevcut hazinelerinin en mükemmeliyle yani hemcinslerinin verdiği fikir mahsülleriyle temasını sağlayan temel kurumlardandır."

Son tarifte geçen kütüphane ve onun malzemesi olan kitabın bir iletişim aracı oluşu üzerinde biraz durmak kelimenin anlaşılması bakımından yerinde olur.

İnsanlığın, yazılı kaynaklarını sonraki kuşaklara aktarabilmesi yüzünden 20. yüzyıl medeniyetine kavuşmuş bulunuyo-

ruz. Abidevi olan yazıları bir yana bırakacak olursak, yazılı kaynaklarımız, yüzyıllar boyu hep kitaplar ve kitap gibi işlem gören malzeme olmuştur. Bir an için, geçmiş yüzyıllardan bize yazılı kayıtların gelmediğini, olayların babadan oğula nakledilerek geldiğini, başka bir deyimle bilgilerimizin yalnız hâtıraya dayandığını düşünsek, çağımızın kültürlü toplumlarına, medeniyetine kavuşmuş olmak hakikaten hayal olurdu. Pek tabii olarak, kitabın önemli bir haberleşme (Komünikasyon) aracı olduğunu söylerken, bunun yanı sıra, radyo, televizyon, gazete ve sinema gibi az bir süre içinde büyük tohumları etkisi altında bırakan haberleşme (Komünikasyon) ortamlarını unutmış değiliz. Çağımızda, onların âni fakat, süresiz olan etkileri yanında kitap yine de önemini muhafaza etmektedir. Günümüzde, toplumlar, genel olarak, radyo, televizyon, gazete, sinemadan kitaptan olduğundan daha fazla faydalanmaktadırlar. Bu konuda yapılan araştırmalar bize, radyo, sinema, televizyon, gazeteden faydalanan insanların bu ortamlardan az faydalanan insanlara nisbetle kitaptan fazla faydalandıklarını göstermiştir. Demek oluyorki, yeni ve tesirli haberleşme araçlarının 20. yüzyılda insanlığın hizmetine girmesi kitabın ve onun içinde bulunduğu kütüphanenin önemini azaltmamış, bilakis artırmıştır. Esasen topluma düzen vermek isteyenler, Devlet Adamları, araştırmacılar, öğretmenler ve çeşitli mesleklerin ileri gelen insanları kısacası çağımızın kültür ve medeniyetine hizmetedecek olanlar kitap ve kütüphanesiz iş göremezler.

Kültürlü bir toplumda, varlığından uzak kalamıyacağımız çeşitli sosyal kurumlar vardır. Örneğin, okullar, hastahaneler gibi... Pek tabii olarak bunların amaçları da çeşitlidir. Toplumun temel kurumlarından biri olarak kütüphanelerde, özellikle çağımızda, belirli fonksiyonları gerçekleştirmektedirler. Bu fonksiyonları şöylece sıralayabiliriz:

1 — Bir fikir çabasının sonucu olarak verilmiş eserleri toplamak,

2 — Yapılmış, yapılmakta ve yapıla-

cak olan ilmi araştırmaları, çağımızda ve gelecekte araştırmacıların istifadesine en ucuz, en çabuk ve en kolay bir şekilde sunmak ve bunun için tedbirler almaktır.

Kütüphanelerin diğer bir fonksiyonu da eğitim ve öğretime yardımcı olmaktır. Bunun için okul çağında olan, ilkokuldan üniversite bitinceye kadar çeşitli okullarda okuyan öğrencilerin yetişmesinde öğretmenlerinve okulun yanı sıra, kütüphaneci ve kütüphanelere büyük sorumluluklar yüklenmiştir. Bu sorumluluğu, çocuk, okul ve üniversite kütüphaneleri ve onların kütüphanecileri paylaşmaktadırlar. Bir toplumun her yönden kalkınmış olması, bu toplumun sorumluluğunu üzerine alacak genç kuşakların çok iyi bir şekilde yetişmiş olmasıyla mümkündür.

20. yüzyılda kütüphanelerin en önemli fonksiyonlarından biri de okul sonrası eğitim ve öğretim için yetişkinlere yardımcı olmaktır. Yetişkinler diyince, 25 yaşının üzerinde okumuş veya az tahsil görmüş bütün bir kütle kastedilmektedir. Çağımızda, okul yaşının dışında kalan bu insanlar, kendi kendilerine bırakılmamalıdır. Kütüphanelerin bu fonksiyonunu Halk Kütüphaneleri gerçekleştirir. Yetişkinlerin bu okul dışı eğitimi ve öğretimini üzerine almış olmasından ötürü, çağımızda halk kütüphanelerine haklı olarak Halk Üniversiteleri denmesini küçümsemek gerekir. Toplum içinde topluma faydalı bir insan olarak yaşamak, yeni iyi vatandaş olmak, okul dışında olanlar için halk kütüphanelerinden faydalanmakla olur. Okul da okuma yazma öğrenip, okul bittikten sonra kitap okumayan kütüphaneye gitmiyen kimse, az zaman sonra okuma yazma bilmiyen vatandaştan farksız olur. Hiç şüphesiz, bu her iki tip insan da toplum için zararlıdır. Okul, insana ancak okumayı öğretir. Ama, okumanın bir alışkanlık haline gelmesi ancak ve ancak kütüphaneler, özellikle halk kütüphaneleri sayesinde olur.

Çağımızda da modern mânada kütüphanecilik buna paralel olarak gelişmektedir.

Kütüphanelerin tarifi, fonksiyonları

Neden Tös

Toplumların yaşayabilmesi, çağdaş medeniyete ayak uydurabilmesi, o toplumdaki bireylerin bulunduğu çağın sorunlarını, bilmesi ile mümkündür.

Eğer bir toplumun, bireyleri bilinçsiz olursa o toplum sürü demektir. Bazı Slogonlar ile toplumları uyuturlarsa, toplum yıkılmaya mahkûmdur kanısındayım. Toplum ne kadar birlik olursa o kadar güçlüdür, diyorum. Erişilmek istenilen gaye kişinin bilinçlenip topluma yararlı olmasıdır. Bir meslek sorunu kese ve kafanın birleşmesi ile çözümlenir, deniliyor. Ben diyorum ki, toplumun sorunları içinde bir veya iki meslek kuruluşu kendi haklarını almakla bu iş çözümlenemez. Büyük terbiyeci Janjak Ruso, (Toplum mutlu olmadıkça kişinin mutluluğu kıymet ifade etmez.)

Büyük islâm peygamberi (Komsusu aç iken karnı tok olarak yatan bizden değildir) Demmiştir. Bu vecizelere uyarak diyorumki Türkiye'de bir işçi meselesini yoluna koymak, bir Öğretmen meselesini yoluna koymak, toplumun dertlerini çözemez. Ben İlk Okul Öğretmeni olarak bana

aylık beş bin lira verseler de özel araba da verseler Apartıman da verseler. Eğer o toplumun hakiki evladı isem mutlu olamam. Çünkü sabah ilk dersime başlarken, karşımdaki Öğrencim sabah kahvaltısında bir kaşık sıcak çorba içmemişse, çimento torbasının kâğıdını defter olarak kullanıyorsa, bacağındaki pantolon yamalı ise ben mutlu değilim, olamam da. İşte Öğretmen olarak mutluluğum öğrencimin mutluluğuna bağlıdır. Bu nedenle toplumun tüm sorunları beni etkiler. Bu sorunları bir öğretmen olarak dört duvar arasındaki kılaski öğretimden kurtararak sokakta, kahvede, harmanda, bağda, bahçede aydınlatmak doğal bir görevim olmalıdır. Eğer yasalar bu şekle müsaade etmiyorsa; Yasa yapıcılarına sesleniyorum, bizlere izin verin gerçekleri her yerde savunalım. Bu sorunları Türk Öğretmeni olarak halkımıza aydınlatalım. Bunun için Tös. toplumun sorunları ile ilgileniyor. Esas Öğretmen sorunları ikinci derecede kalıyor. Ben bu nedenle Töscüyüm, Töscü olarak kalacağım.

M. Ali BİLİR

ve toplumiçindeki görevlerini belirttik. Kısacada olsa kendi kütüphanelerimizin durumundan bahsetmekte fayda vardır, kanısındayız.

Bizde modern mânada kütüphanecilik Cumhuriyetten sonra tanınmaya başlamıştır. Toplu Kataloğ, bibliyografya çalışmaları, İşbirliği ve ihtisaslaşma (diğer sayılarda etraflıca bahsedilecektir.) hergün biraz daha ileri gitmektedir.

Türk toplumunda kütüphanenin önemi yeni yeni kavranmaktadır. Türk toplumunun her çeşit kütüphaneye şiddetle ihtiyacı vardır. Çünkü, artık biz de kitapsız, kütüphanesiz iş göremiyeceğimiz bir çağa gelmiş bulunuyoruz.

Bu konu da bir kaç düşünürün kitap

hakkındaki sözlerini de belirtmek yerinde olur sanıyorum.

"Yetişen zekâları kitaplarla beslemiyen milletler hüsrana mahkûmdurlar."

OİDUS

"Günümüzün gerçek üniversitesi, bir kitap koleksiyonudur."

THOMAS CARLYLE

"Kütüphane kurmak bir şeye iman etmek kadar mukaddes bir iş, ibadet kadar ilâhi bir harekettir."

VICTOR HUGO

Not: Yazıyla ilgili döküman'da.

Türk Kütüphaneciler Derneği bülteninin 4. sayısından ve Sayın Prof. Dr. Osman Ersoy'un yazılarından faydalanılmıştır.

Ağın yöresinde yaşamış ozanlar

EĞİN'li Deli Menevşe

Derleyen: İsmail Beydemir

Genç kızlığın verdiği, genç oğlanlığın doğurduğu gönüllülük geçmiş aralarında. Çeşme dönüşü, pınarbaşı rastlantıları olmuş tutulmuşlar birbirlerine deli gibi. Bu arada olsa olsa, örtü altından utangaç kacamak bakışlar oğlanla rastlaşmış, daha da güç vermiş sevgilerine. Deli divane tutulmuşlar böylece. Sevgi gün geçtikçe büyümüş büyümüş de, karasevda olmuş işte.

Oğlanın yakınları istemişler menevşe'yi. Allahın emri, peygamberin gavli üzerine söz kesilmiş, nişan takılmış takılmasına ya, körolasica yokluk bükmüş belleğini. İstenilen var, gerekli olan düğün giderleri var. Ne edilsin bölgede kazanç yolları kapalı. Çalışacak oğlan, gece demeyip gündüz demeyip çalışacak, tek Menevşe'sine bir an önce kavuşmak için, ama yok işte iş yok.

Gün olmuş, oğlan karar kılmış, demiş İSTANBUL ver elini geliyorum. Menevşe'sine haber ulaştırmış. Demiş İstanbul'a gideyim kazanayım, gelip düğünümüzü derneğimizi yapalım, erişelim birbirimize. Ne desin Menevşe, gelenek bu. Burada böyle işte başı sıkışan kazanmak için İstanbul'a gider. Taşı toprağı altındur İstanbul'un. Böylece Menevşe'nin sözlüsü - nişanlısı da İstanbul'a yollanmış.

Yollanmış yollanmasına ya, Eğin'den çıkınca da sudan çıkmış balığa dönmüş çocuk. Yayla adamı bu, temiz havaya tatlı suya alışık. Ulaşmış bin zorlukla İstanbul'a. Düşmüş han köşelerine, ne besin, besine benzer, ne yatılan yer yere. Ne etsin kıt harcanıp para biriktirmek gerek. Bütün gurbetçiler gibi bir süre sürünmüş. Amansız bir dert tutmaz mı bu arada. He kim yok ilaç yok, bakan eden yok. Böylece sönmüş bu çıra İstanbul köşelerinde kalmış sevgilinin ölüsü. Gel zaman git zaman duyulmuş bu haber Eğin'de. Han köşelerinde yattı da, hasta olup öldü denilmiş. Menevşe içlenmiş bir süre sessiz ağlamış. Bir an gelmiş taşmış bardak, yüze çıkmış kızcağız. Açık açık ağlar olmuş, dertli dertli türküler demeye başlamış. Bilen bilir kolay dert değil bu karasevda. Yerdiklerini ayıpladıklarını artık duymaz olmuş. Akıllanmış gerçekte, basmış isyanı ama gel gör ki çevre bunu anlamamış. Deli oldu demişler Menevşe'ye.

Tutulabilen bir deyişi aklında şöyle kalmış:

*Duman Almış İstanbul'un yolunu,
Fidan ettim deremedim güliümü,
Gel birdanem gel salını salını,
Viranola ekilesin İstanbul.*

*Ağam hani tez gelirdin silâya,
Sen gelmezsen kim golumu dolaya,
Akşam oldu hoca çıktı selaya,
Denizlere dökülesin İstanbul.*

*Cehiz işlemiştim ellerde galdı,
Haberin duyuldu dillerde galdı,
Gözüm haftalarda yıllarda galdı,
Oyum oyum oyulasın İstanbul.*

*Ağam İstanbul'a kâramı gittin?
Hastalık duttu da ya nasıl ettin?
Uy gözlerim çıka handa mı yattın.
Viran ola yıkulasın İstanbul.*

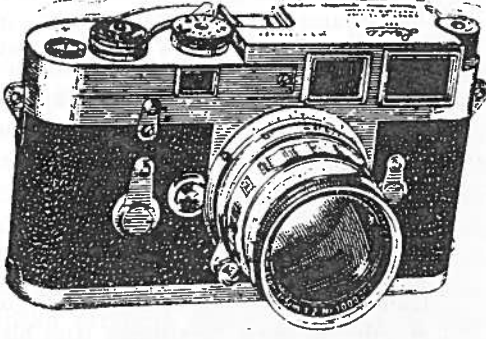
Menevşe bakmış insanlar kendisini anlamıyor. Kızlık arkadaşları çoluk çocuğa karışmış, mutlu - mutsuz yaşamakta. Kimse kendisine bir akıllı söz demiyor. gülümseyip, deliliğinden söz ediyorlar. Ürkümüş insanlardan, bu anlayışsız kitleden, almış başını dağlara vurmuş. Kimse-leri görmemek için ne denli gereklilik varsa kullanmış. Türkü yakmış derdine, dağlara söylemiş. Tüm Anadolu halkı gibi dert ortağı olan (Dağlar) eşlik etmiş türkülerine, yankılarla karşılık vermiş. Kurtlar kuşlar arkadaş olmuş Menevşe'ye. Onlar deli dememişler kendisine, sevmişler derdinden anlamamışlarsa da, yermemiş hor görmemişler. İşte Menevşe Delilik adı ile yaşantısını böylece sürdürmüş. Ne Leyla ile Mecnun gibi kitapları olmuş, ne onlara benzer gibi göklerde buluştular denilmiş sönmüş bir ses olmuş Menevşe. Gün olmuş rastlayanlar haberli habersiz dinlemişler. Bazı deyişlerini tutabilmişler. Gün gelmiş ses kesilmiş nerede, ne oldu bilinmemiş ama adı söylenir olmuş. Eğinli Deli Menevşe kara sevdası ile karadağlarda kayıp olmuş.

Gürük Yusufun Ölümü

*Ayvalıkoyak sığağında kavrulmuş
Kekikli bir yamaçtı yüzü
Giysilerinin anısı bit pazarlı bir öykü
Sonbaharlı bir kuşku gözlerinde
Söner, yanardı.
Kiraladığı baraka dükkânında
Mevsim yeygileri satardı
Yazın buz, soğuk, gazoz, domates
Kışın karşı kahvede tavla atardı.
Yoksulluğunu dolaşan anıtydı Gürük Yusuf
Evde kimi vardı? Kart, çoluk - çocuk?
Ayvalıkoyak tamamı üç saatlik yer
Akşam giden, sabah gelir
Yaşantısının yarısı yolculuk.
Bir Çukurova yazında açmadı dükkânını
Geldi yiğeni sordu komşu dükkâncılardan
Gelmedi, dediler
Gitti Ayvalıkoyağa
Gelmedi, dediler.
Giysileri yırtık, ağzından kan boşanmış
Bir ayağı yalın, sırt baş morarmış
Yoksulluğu ölü buldular ırmak kıyısında.
Ayvalıkoyak yollarından kurtuldu Gürük Yusuf
Onu öldürdüler amma
Yoksulluğu öldüremediler.*

M. NURİ AYVALI

Fotoğraf Öğretimi

MUSTAFA NIKSARLI

(7. sayıdan devam)

Bununla beraber Talbot'un resimleri kalite bakımından Degor'un resimlerinden geride kalıyordu. Talbot'un en ateşli destekleyicileri bile bunu kabul etmek zorunda kaldılar. Resimler, sisli ve boğuk oluyordu. Bundan daha da önemli olanı Talbot'un resimlerinde koruma yöntemi güvenilir değildi: Erken eserlerinin çoğu o kadar kötü bir şekilde solmuştu ki hayaller artık seçilemiyordu. Herschel 1819 yılında gümüş tuzlarının bir Solvent'i olan soda Hypesulphite (şimdi sodium thiosulphate denmekte ve bu günkü fotoğrafçılıkta tesbit banyosu olarak kullanılmaktadır) ile, ışık görmemiş gümüş chloride'in plâk üzerinden silinmesini ortaya attı. Talbot bu fikre uydu ve Herschel'in rızasını alarak bir mektupla J. B. Biot'a anlattı. Bu mektup Bilimler Akademisinin yayınlarından COMPTES RENDUS'ta yayınlandı. Degor bu yöntemin yararını bu nedenle öğrenmiş olabilir.

İkinci bir gelişme, kâğıdın duyarlılığını ışığa karşı çoğaltmak oldu. Bunu da, kâğıdı sırasıyla gümüş nitrat ve potasyum bromide ile yıkıyarak elde ettiler. 1840 mayısında Graphic Society Londra'da Talbot'un eserlerinden bir kısmını sergiledi. Bunlar eski eserlerine oranla daha kaliteliydiler. Çoğu kamerayla çekilmiş resimlerdi bunlar.

1840 sonbaharında Talbot CALOTYPE adını verdiği yeni bir yöntem buldu. Sonradan arkadaşlarının isteği üzerine bu yöntemin adını TALBOTYPE'e çevirdi. Daha önce, ışığa duyarlı kâğıdı üzerinde hayal belirinceye kadar kamerada ve ışığa karşı uzunca bir zaman tutuluyordu fakat sonradan, Degor'un yaptığı gibi, daha az bir poz müddeti vererek iyi bir hayal elde etmenin mümkün olduğunu gördü. Kâğıt kameradan çıkarıldığı zaman üzerinde hiç bir hayal olmuyordu. Fakat kendi kendine gelişerek hayal ortaya çıkıyordu.

Kâğıdı ilk önce gümüş nitrat ile daha sonra potasyum iyotla yıkadı. Meydana gelen oldukça sabit gümüş iyodunu gümüş gallo nitrate adını verdiği Gallic asit ve gümüş nitrat karışımında yıkanınca ışığa karşı çok duyarlaştığını araştırmalarıyla buldu. Poz müddeti (çekim işi) bittikten sonra kâğıt aynı solüsyon ile yıkıyor ve hayal yavaş yavaş teşekkül ediyordu. Bu negatifleri sabitleştirmek için Talbot ilk önce potasyum bromide, daha sonra Hypo'nun sıcak bir solüsyonunu kullandı.

Bu teknik negatiflerin yapılmasına özgü (mahsus) bir yöntemdi. Talbot bunları Gümüş chloride kâğıdına basıyordu, ya da Toxicologist Alfred S. Taylor daha gelişmiş bir yöntemini kullanıyordu. Bu yöntem göre Gümüş Nitrat duyarlaştırma ban-

yosuna bir döküntü tortu oluncaya kaclar Amonyak katılıyor, daha sonra bu nitrik asit katılarak eritiliyordu. Böylece daha sıcak ve tatlı tonlar elde edilebildi.

1844 yılının baharında Talbot "TABİ-ATIN KALEMİ" adlı kitabını yayınlamaya başladı. Bu bir gösteri kitabı idi. Buluşunun tarihçesi, 24 fotoğraf ve gelecekteki faydası üzerine düşünceleri yer alıyordu. Kitabı ilgi ile karşılandı.

Bununla birlikte Talbotype'i herkesin kullanmasına izin yoktu. Çünkü 1841 yılında Talbot 8842 numaralı Kraliyet uyruluk belgesiyle (patenta) işi sağlama bağlamıştı. Bu konuda Degortipi için İngiltere'de uyruluk belgesi çıkarmış olan Degor örneğinden yararlanmış olabilir. Talbot bu buluşundan hiç para kazanamadı ve çok az ilgi gördü. Diğer taraftan Degor, hayatı boyunca maaş, İngiltere'deki satışlardan pay aldığı gibi, uluslararası şöhrete de ulaşmıştı.

Talbot buluşundan başkalarını para mukabilinde yararlandırmaya çalıştı ise de başaramadı. Bu konudaki haklarından vazgeçmek zorunda kaldı. Yalnız buluşunun kâr amacı ile portre çekmekte kullanılmasını denetlemek hakkını elinde tuttu.

O zamanlar portre çekimi çok yararlı bir iş olmuştur. 1851 yılına kadar profesyonel portreciler Degortipi kullanmayı tercih ediyorlardı. Çünkü bu yöntemin en ince detayları dahi göstermesi tercih edilmesine sebep oluyordu. Fakat yeni bir yöntemin ortaya çıkışı hem Degortipi, hem de Talbottipi gölgede bıraktı. Bu yeni yöntem de Negatif Pozitif yolu ile yapılıyordu. Negatifler kâğıt yerine cam üzerine çekiliyor ve Gümüş Gallo - Nitrat yerine Pyrogallik aside batırılıyordu. Poz verme müddeti daha azdı. Bu yöntemi Talbot kendisinininkine eş gördüğünden, bu yöntemle çalışan bir profesyonel portre çekicisi olan Silvester Laroche'yi mahkemeye verdi.

1854 yılında olan mahkemede Silvester Laroche beraat etti. Fakat Talbot'un

da Talbotype'nin ilk ve gerçek bulucusu olduğu mahkeme kararıyla ilân edildi.

Fox Talbot yönteminin artistik özellikleri ilk olarak David Octavius Hill ve Robert Adamson tarafından ortaya kondu. Bunlar yüzlerce portre fotoğrafı çektiler.

1848 yılında Adamson ölünce düzen bozuldu, işler bozuldu. Hill bir yardımcı bulunca tekrar fotoğraf çekmeye başladı. Fakat eserlerinin kalitesi düşmüştü.

Fotoğrafını çektikleri adam açık havada çoğunlukla tek başına, poz veriyordu. Güneş ışığının sebep olduğu koyu gölgeleri, güneşin karşı tarafından ışığı bir konkav ayna ile fotoğrafı çekilenin üstüne yansıtarak hafifletildi. Talbottipi yöntemi Degortipi gibi ince detayları veremiyordu. Negatifin yapıldığı kâğıdın dokusu pozitifin üzerine çıkıyordu. Kâğıdın en iyi cinsi kullanıldığı ve Talbot, bir gelişme yaparak, Negatif kâğıdın şeffaflığını artırmak için mumladığı halde, yine detaylar yok oluyordu.

Louis Désiré Blanquart - Evrard, Talbot'un buluşuna katkılarda bulundu. Kâğıdı yumurtanın akı ile ya da sütle sıvayarak detayları daha iyi almasını sağladı. Her ne kadar bu usul bir negatif yapma yöntemi olarak ele alınmış olduysa da bu Albumen kâğıt baskı yapımında (pozitif print) Pozitif kâğıt olarak bütün dünyada kullanılan bir yöntem oldu. Bu yöntemle bir negatifin altında güneşe tutulduktan sonra, Degortipistlerin kullandığı Altın klorid formülüyle renk tatlı bir kahverengine döndürülüyor, daha sonra sertleştiriliyor, yıkanıyor ve kurutuluyordu.

Blanquart - Evrard bu baskı yöntemi ni yetersiz buluyordu. Çünkü çok sayıda baskı (print) yapmak için çok vakit harcamak icabediyordu. Pozitifler için Talbot'un Calotype negatif kâğıdının az farklı bir şeklini kullanarak dakika yerine saniye ile ölçülen bir poz zamanı verilebiliyordu. Saklı Hayal kendi kendine beliriyor ve hoş olmıyan rengi Hipo tesbit banyosunda gideriliyordu.

Fölt

Hüseyin KABASAKAL

Bizim çocukluğumuzda hazır oyuncak bilinmezdi. Bazan, büyük şehirlere gidip gelenler çocuklarınadüdük, mızıkalı asker, at gibi şeyler getirirlerdi. Bu şanslı arkadaşların çevresinde imrenti, biraz da kıskançlık duyguları ile toplanır sonra kendi yapımız olan oyuncaklarımıza dönerdik. Kız çocukları bir asma çubuğunun ucuna sardıkları paçavra yuvarlağını pullarla, ipekli örtülerle süsler gövdesine de elle-riyle diktikleri elbiseyi giydirerek bebeklerini tamamlarlardı. Erkek çocuklar genellikle büyüklerden dinledikleri harp hatıralarının etkisiyle tüfek, tabanca, yay-ok, yaş söğüt dalından atlar yaparak oynarlardı. Söğüt kabuğundan gösterişli üniformalarımız, meşe palamudundan cephanelerimiz vardı.

Bir gün basit oyuncaklarım , daha mükemmeli karıştı. Salih Dayı kendine bir "Fölt" yapmıştı. Bu; tahtadan yontulmuş, kundağa teneke çemberlerle bağlanmış, şemsiye sapından namlulu, minyatür bir tüfektir. Urgandan askısı vardı. Böyle bir fölte sahip olabilmek, o günler için erişilmez bir amaçtı. Günlerce uykum kaçtı. Rüyalarımda süslü, gösterişli föltlerim oluyor, uyanınca hayal kırıklığına uğruyordum.

Bir gün; Salih Dayı'ya yalvardım. Bana da bir fölt yap... dedim. "Bir eski şemsiye ile 10 kalıp bastık getir yapayım" dedi. Bastık kolaydı. Abamın sandığından, görülmeden alabilirdim. Ya şemsiye?.. Onu da buldum. Amcamın İstanbul'dan getirdiği şemsiye vardı.. Varsın yeni olsun. Bana Fölt yapılacaktı ya... Hareketlerimin iyi şeyler olmadığını, duyduğum korku, heyecan ve burukluktan anlıyordum. Fakat bir Föltün gönlümü sürükleyen cazibesine de karşı duramıyordum. Şemsiye ve Pestili Salih Dayıya götürdüm. Hemen oturdu. Şemsiyeyi bozdu, kesti, önceden yaptığı bir kundağa oturttu. Urgandan askı da yaptı.

Sevinçten ucuuyordum. Föltü omuzuma taktım. Kendimi on beş yaş daha büyümüş, cepheye giden bir kahraman sanıyordum. Salih Dayı ile "Davay Yatağı" denilen yere gittik. Beline içi kara barut dolu bir tolik (kabak) bağlamıştı. Etrafımızı kalabalık bir grup çevirdi. Föltü önce barut, sonra sıkılık kondu.. Kurşun çubuktan kesilmiş köşeli saçmalardan da yeteri kadar dolduruldu. Sonra gene sıkılık... Ağaç bir harbi ile iyice süstürüldü. Bu işin ustası Salih Dayı idi. Diğer çocuklar ve delikanlılar ilgi ile yapılanlara bakıyorlardı. Bir hedef yeri arandı. En uygun yer olarak Şakir Gil'in Fatma Bacı'nın kanatlı kapısı seçildi. Hayrullah, odun kömürü ile bir daire çizdi. Atış yapmaktan korktuğum için Salih Dayı Föltü kaldırdı, hedefe nişan aldı.... ateşli bir çubuk, yemleme barutuna dokunduruldu.

Kulaklarımızı delen bir patlama oldu. Hep birlikte kapıya koştuk... Hedefin ortasında, çürük tahta delik deşik olmuştu. O anda, içerinden bir feryat yükseldi. Kalabalık karıştı. Föltümün omuzuma takıldığını ve grubun çil yavrusu gibi kaçtığını gördüm. Ne yapacağımı şaşırmıştım. İhtiyarım dışında bir etki ile kapının mandalını çekerek içeri süzülürdüm. Fatma Bacı "yandım, öldüm" diye yerde kıvranıyordu. Görünüründe kan izi yoktu. Omuzlarından tutarak kalkmasına yardım ettim; vurulmadın korkma, diyerek cesaret verdim. Eliyle şüphelendiği yerlerini muayene etti. Kendini toplayınca bana baktı.

Omuzumdaki föltü gördü ve föltümün patlamasından daha korkunç bir sesle bağırdı:

"Seni iriskinin dölü seni, bunu sen patlattın he mi?..."

Ve bir anda sırtıma yumruklar inmeye başladı. Kimildamadan, korunmadan nefis bir dayak yedim.

Suçlarımı kabullenmiştim. Yaptığım zarar yetişmezmiş gibi, bir insanın hayatına mal olacak düşüncesizlik, dikkatsizlik ve başı boşluğa alet olmuşum. Günahımın kefareti Fatma Bacı'nın yumrukları altında gururla ödedim.

Nur içinde yatsın....

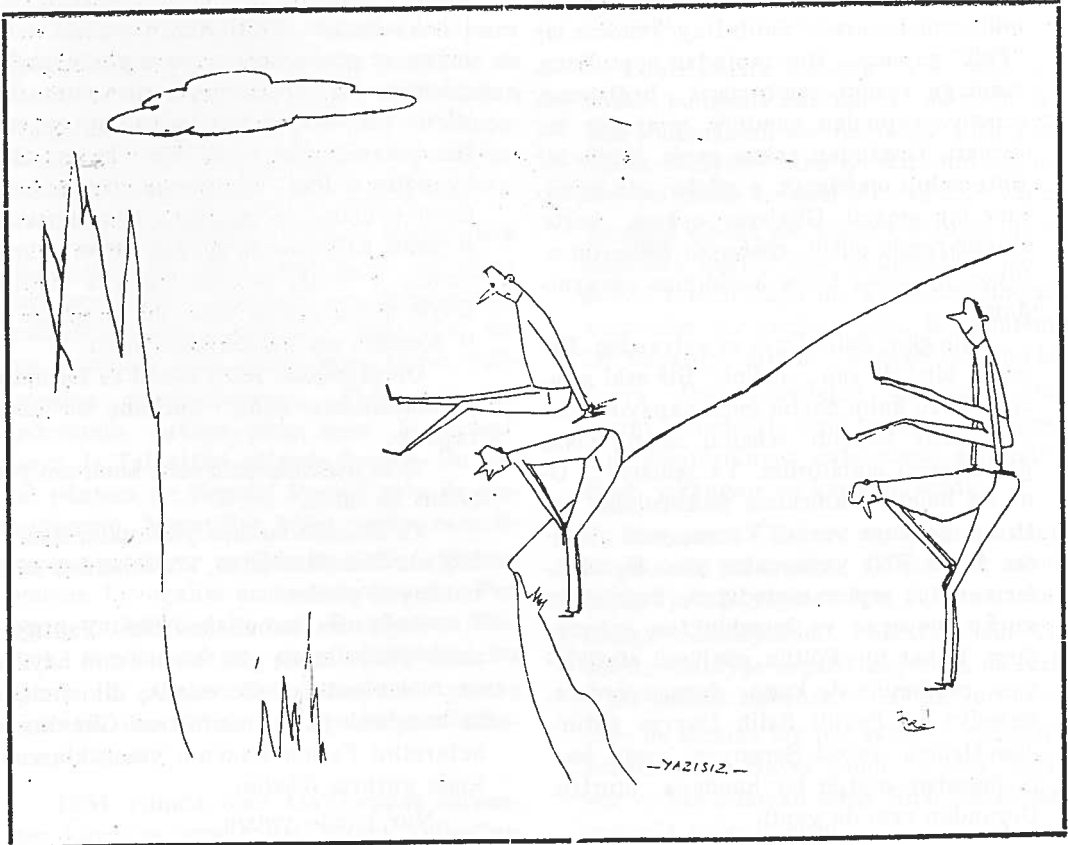
AĞIN AĞIR HALAYI Derleyen: Tamer Beydenir

sun Ben bir ya... ol sun ben ee sü ol...

Sun be li in co in ... ce cik ben be u...

Su ne sa be li in ce ... in ... ce cik ol...

NOT : Müzik klişesi sol köşedeki numaraya göre yedinci sayıya konulacağı yerde, teknik ârizaya dolayısıyla bu sayıya kalmıştır. Özür dileriz.

(Baştarafı sayfa 3'de)

Hemşehrilerimizin, abonelikten ayrılması değil, abone kaydı için çevrelerinde bir havari gibi çaba göstermeleri gerekir ve beklendirirdi. Dergi içindekilerinin, beğenilmediği, arananın bulunmadığı, sağa, sola kayıldığı v.b. gibi. Öne sürülen sebepler haksız, insafsız iddialardır, kanısındayız. Şayet bu geriye dönüş dergi fiyatının artmasından oluyorsa, bu daha hazindir. Ayda iki lirayı vermeyi göze alamayan ve böylece kıymetli bir ışık kaynağının körlenmesini isteyecek hemşehrilerimizin bulunabileceğini düşünmek istemiyoruz. Yeri gelmişken bir şey anlatayım; Üniversitesine tez olarak hazırlayacağı "Türkiye'de Romalılardan kalma eserler" hakkında incelemede bulunmak üzere Mitfort adında İRLANDA'lı bir genç Ağın'a geliyor. Mehmet Kapısı'ya misafir oluyor. Bölgedeki tarihî kalıntıları geziyor, inceliyor, Kendisine AĞIN dergisi de gösteriliyor. İngiliz genci Türkçe de öğrenmiştir. Dergimizi okuyor. Tesadüf, o sayıda Ağın tarihi hakkında bir inceleme yazısı da vardır. Bu yazı, onun çalışmalarına ışık tutmaktadır. Adresimizi alarak Ankara'ya geliyor. Burada gençle tanıştık. Zeki bir delikanlı idi. Karakteristik bir İskoç olmasına rağmen hemen dergimize abone olmaktan çekinmedi. Bir yabancı dahi bu sıcak ilgi ve bağlılığı gösterirken bizim bazı hemşehrilerimiz, baba yurtlarının havasını hatırlarını geçmişi, geleceğini yansıtan bu değerli kaynağa gözlerini kapıyor. Hazin bir tecelli.

3. Gelelim, yazar, şair olan, eli kalem tutan hemşehrilerin durumuna. Bir bakıyorsunuz yabancı dergilerde bir sürü Ağın'lı imza... Güzel güzel yazılar, şiirler ve bu zevat kendi dergisi olan Ağın'a iltifat etmiyor. Acaba Ağın dergisine yazı göndermeyi bir tür küçülme mi kabul ederler?... Böyle ise niçin? Ağın dergisi çağında Türk basınında kaç dergi gösterebilirler? Ağın, ücret ödeyemiyor diye mi? Yurt hizmetinde her zaman para düşünülmemesi gerektiğini de hatırlatmamama müsaade etsinler.

4. Kötüleme, yerme, yıkma kampanyası sürdürenler; bunların iddiaları, tezleri, inançları kendi kültür, kavram ve görüşleri ölçüsünde değişik manzaralar gösteriyor. Bunlar genellikle abone değillerdir. Dergiyi de okumazlar. Dayanaksız nişangâhı atarlar. Saldırıların, boşluğu daha başlangıçta sırtır. Amaçları nedir? Kendileri de net çizgilerle anlamış değillerdir. Ağın'ın bir dergisi mi eksiktir, olmasa ne olur? Öyle ya Ağın yüzyıllar boyu kararlıkta yaşamış, elektrige ne lüzum var?

İşte Ağın'ın ve dergisinin kaderini bu çıkmazda görenlerimiz var maalesef. Az da olsalar, bu görüşün acılığı, hafiflemiyor. Bu gibilere "gölge etme başka ihsan istemem" deyip bu bölümü de bitireceğiz.

Busa tırları sert, acı bulacaklar vardır. Hakikatlerin söylenişinde ökse, kement kuranlara karşı ileri ve doğru yöndeki bir reaksiyonum da haklı ve lüzumlu olduğuma inanarak konuşuyorum. Ağın, evlâtları tarafından en çok ihmal edilmiş bir yurt köşesidir. Bu suçluluk, yetişmezmiş gibi onun mânevi güçlenmesinde kılavuz olan dergisine karşı bu zulüm; en hafif anlamı ile ihanettir.

Ağın'ın acı, tatlı hatıralarını, keder ve sevinçlerini, geri kalması ve ileri gimiş yönlerini, folklorunu, kültür düzeyindeki yerini, yetiştirdiği değerleri, genel ve özel yaşantısındaki grafiğini, zenginleşme çarelerini, âdet ve törelerimizin sürdürülmesini ele almak, üzerinde çaba harcamak, kılavuz almak, ışık tutmak tüm Ağın'ın görevi olduğunu kabullenmek gerek. Bunların başında en etkili araç olarak Ağın dergisini görürüz.

Bizim gibi düşünen, kabul eden bütün okuyucularımıza, abonelerimize, yazı şiir gönderenlerimize, maddeten ve mânen dergimizi destekleyen özel ve tüzel kişi ve müesseselere teşekkürlerimizi sunar, ilgilerinin devamını içten ve minnetle dileriz.

Duyduklarımız

* Bütün Ağınlıların gönlünde büyük yeri olan, Lal Nasibi AĞIN'da ölmüştür. Yakınlarına baş sağlığı, ölüye rahmet dileriz.

* Ağın'ın değerli Cumhuriyet Savcısı Tuna Arkun, aniden yakalandığı hastalıktan kurtarılamayarak Elâzığ'da ölmüştür. Ölüye, rahmet yakınlarına ve dostlarına baş sağlığı dileriz. 29.8.1968 — ELAZIG.

* Hemşehrimiz, iyi insan, Tevfik Özcan geçirdiği kalp krizi sonunda vefat etmiştir. Yakınlarına ve bütün hemşehrilerimize baş sağlığı, merhuma rahmet dileriz. 31.8.1968 — ANKARA.

* Berber Ahmet Çavuş'un torunu, yine berber Gençdoğanın kerimesi! Olgun kafalı, müezzi İlhan'ın yeğeni, Şengül (Ercan) ile, Kadiyoran'ın torunu eşsiz sanatkar saatçi Kadiyoran'ın mahdumu! Oktay Gençosmanoğlu'nun kayınbiraderi, kronik bekârlarımızdan Sadi Kapısı evlendiler. Çiftlere mutlu yıllar dileriz. 15 Eylül 1968 — AĞIN.

ABONE ADRESLERİ

39 — Hüseyin KABASAKAL
 58. Sokak No: 3
 BAHÇELİEVLER — ANKARA
 166 — Ziya SAMUR
 Namık Kemal Mahallesi Kumrular Sokağı
 No: 11/1
 YENİŞEHİR — ANKARA
 167 — Yener ARIOĞLU
 Güvenevleri Güvenlik Sokağı No: 80/8
 KAVAKLIDERE — ANKARA
 168 — Seyfi BEŞE
 8. Cadde 68. Sokak No: 29/3
 BAHÇELİEVLER — ANKARA
 169 — Korkut BAYKUT
 Akyazı Ortaokulu Öğretmeni
 AKYAZI — ADAPAZARI
 170 — Ahmet DEVİREN
 Merkez Atatürk İlkokulu Öğretmeni
 — MALATYA —
 171 — Selim KORTIKOĞLU
 Yeni Süpürge Pazarı
 AKPINAR — MALATYA
 172 — Haki BEŞE
 Avukat
 AĞIN — ELÂZİĞ
 173 — Şükran MÜLÂZİMOĞLU
 Ortaokul Müdürü
 AĞIN — ELÂZİĞ
 174 — İsmail BEŞE
 Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü Muhasebe
 Servisi
 — ANKARA —
 175 — Rafet UYSAL
 Gündüzbey Turan Emeksiz İlkokulu Öğ-
 retmeni
 YEŞİLYURT — MALATYA

176 — Özer ŞAHİN
 Kovancılar Köyü İlkokulu Müdürü
 PALU — ELÂZİĞ
 177 — Osman Zeki ALP
 İzzetpaşa Sağlık Ocağı Sağlık Memuru
 — ELÂZİĞ —
 178 — Halis YÜCEL
 Hazar Santralı Tablo Operatörü
 — ELÂZİĞ —
 179 — Fahri ÖZMEN
 Denizaptal Mahallesi Köprülü Mehmet Pa-
 şa Sokağı Kısım Apt. No: 28/6
 ÇAPA — İSTANBUL
 180 — Şahap ÖZMEN
 2. Kısım M. 1 - Blok No: 4/5
 ATAKÖY — İSTANBUL
 181 — Bedrettin GENÇOŞMANOĞLU
 Gençlik Caddesi Ar Sok. Birlik Ap. No: 5/8
 ANITTEPE — ANKARA
 182 — Cevat ONAY
 Kennedy Caddesi Kent Ap No: 54/16
 KÜÇÜKESAT — ANKARA
 183 — Mehmet ASYALI
 Erzurum Mahallesi Geçim Sokağı Özoy-
 mak Ap. No: 29/6
 — ANKARA —
 184 — Mehmet ORHAN
 7. Cadde Uğurlu Ap. No: 78/19
 BAHÇELİEVLER — ANKARA
 185 — Necati KÂHYAOĞLU
 İlköğretim Müfettişi
 — KIRŞEHİR —

ŞEKER
İNSAN VÜCUDUNUN
EN UCUZ
VE
EN ÜSTÜN
ENERJİ KAYNAĞIDIR
TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.

1 Kg. 2 Kg. 5 Kg. lık ŞEKERLERİ

PLÂSTİK TORBALAR VE KARTON
KUTULARA OTOMATİK MAKİNALAR-
DA EL DEĞDİRİLMEYEN
DOLDURULUR

(Basın A - 21286)

Ressamın Duyguları Tablolarında,
Şairin Yaşantıları Mısralarında,
Yazarın Düşünceleri Kitaplarında,
1968'in yenilikleri ise :

AĞIN KUYUMCUSU

HALÛK NİKSARLI'da

**Altın ve Mücevherat ihtiyaçlarınız, Her
türlü Tamir i leriniz ve saat ihtiyaçlarınız
için Emrinizdedir.**

**Ancak ma azamızda bulunabilecek çok
orijinal modeller için Türkiye'nin her
tarafından sipariş kabul edilir.**

PARK CADDESİ No : 37

EL Zİ 

Kenet Emlak Ticaret Bürosu

**Hemşehrilerine hizmet
etmekten şeref duyar.**

Ankara - İstanbul'da gayrimenkul
almak isteyenlere istenilen bedel
ve şartlarla apartman, villa, arsa,
çitlik, daire temin olunur.

**ADRES : Bedrettin Gençosmanoğlu Selânik Cad.
Tokay İşhanı 6 - 25 Telefon: 12 80 99
Kızılay — Ankara**